

COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE

van

WOENSDAG 14 JANUARI 2015

Namiddag

COMMISSION DE LA JUSTICE

du

MERCREDI 14 JANVIER 2015

Après-midi

La séance est ouverte à 13.49 heures et présidée par M. Philippe Goffin.

De vergadering wordt geopend om 13.49 uur en voorgezeten door de heer Philippe Goffin.

01 Samengevoegde vragen van

- de heer Stefaan Van Hecke aan de staatssecretaris voor Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, over "de nieuwe gebruikersregels van Facebook" (nr. 901)

- de heer Egbert Lachaert aan de staatssecretaris voor Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, over "de nieuwe privacyregels van Facebook" (nr. 1224)

- mevrouw Karin Jiroflée aan de staatssecretaris voor Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, over "Facebook" (nr. 1298)

- de heer Peter Dedecker aan de staatssecretaris voor Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, over "de impact op Facebook van de Europese ontwerpverordening inzake privacy" (nr. 1272)

01 Questions jointes de

- M. Stefaan Van Hecke au secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale, à la Protection de la vie privée et à la Mer du Nord, adjoint à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, sur "les nouvelles règles pour les utilisateurs de Facebook" (n° 901)

- M. Egbert Lachaert au secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale, à la Protection de la vie privée et à la Mer du Nord, adjoint à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, sur "les nouvelles règles en matière de respect de la vie privée de Facebook" (n° 1224)

- Mme Karin Jiroflée au secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale, à la Protection de la vie privée et à la Mer du Nord, adjoint à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, sur "Facebook" (n° 1298)

- M. Peter Dedecker au secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale, à la Protection de la vie privée et à la Mer du Nord, adjoint à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, sur "l'incidence pour Facebook du projet de règlement européen concernant la vie privée" (n° 1272)

01.01 **Stefaan Van Hecke** (Ecolo-Groen): Mijnheer de staatssecretaris, steeds meer mensen maken een profiel aan op sociale netwerksites. Dit houdt gevaren in. De beheerders van die sites beschikken over een enorme hoeveelheid persoonlijke gegevens van de gebruikers. Dat maakt hen dan ook bijzonder populair voor adverteerders.

De gebruikers van de sites worden hierover geïnformeerd bij hun inschrijving op die sites. Door de aanvaarding van de voorwaarden geven zij aan bewust te zijn van wat de beheerder allemaal kan doen met hun gegevens. Veel gebruikers blijken deze voorwaarden niet te lezen en blind te aanvaarden. Ik meen dat wij dit allemaal wel al eens hebben meegemaakt. Men wil vaak heel snel starten en daarom drukt men overal op ok zonder dat men eigenlijk weet wat er allemaal te lezen staat.

Recent kwam in het nieuws dat Facebook de voorwaarden wil wijzigen zodat zij nog meer rechten krijgen op de informatie die gebruikers delen. Zo wordt Facebook eigenaar van alle filmpjes en foto's die door de gebruikers worden gepost. Er wordt meer informatie uit andere applicaties op de smartphone verzameld. De locatie wordt bijgehouden zelfs als de gps is uitgeschakeld. Men doet dit vooral om adverteerders nog beter van dienst te kunnen zijn.

Gebruikers die lid willen blijven van Facebook hebben dan ook geen keuze. Zij moeten de voorwaarden aanvaarden. De enige andere mogelijkheid is het profiel te verwijderen. Nu blijkt echter dat deze voorwaarden niet van kracht worden in Duitsland. Het Hooggerechtshof zou in 2013 hebben beslist dat Facebook geen lers maar een Amerikaans bedrijf is waardoor een veel strengere privacywetgeving van toepassing is.

Ik heb een aantal concrete vragen. Ten eerste, wat vindt u van de trend waarin sociale media steeds meer persoonlijke gegevens van hun gebruikers verzamelen? Vindt u dit vanuit privacyoogpunt aanvaardbaar?

Ten tweede, ziet u de mogelijkheid om Belgische burgers hiertegen beter te beschermen? Ik denk dan aan een regeling die analoog is aan die in Duitsland?

Ten derde, welke dringende en concrete acties zult u ter zake ondernemen?

01.02 Egbert Lachaert (Open Vld): Mijnheer de staatssecretaris, voor u zit een aantal bezorgde Facebookgebruikers. Ze zitten niet alleen in deze commissie, ook heel wat burgers maken zich zorgen over de nieuwe privacyregels die Facebook vanaf 30 januari 2015 zal hanteren. De meeste gebruikers zijn vermoedelijk nog niet eens op de hoogte van wat ze zullen goedkeuren door Facebook na 30 januari te blijven gebruiken.

Facebook is van plan om informatie van allerlei aard aan elkaar te koppelen. Dit is een zorgwekkende evolutie die wel heel ver gaat. Het gaat over het verkrijgen van de gegevens van het complete internetverkeer van de Facebookgebruiker. Het surfgedrag, elke website die men bezoekt, wordt geanalyseerd. Facebook krijgt ook toegang tot het adresboek van de gebruiker. Whatsapp is een chatdienst waarmee men persoonlijke en professionele contacten heeft. Alle foto's op Instagram worden potentieel voorwerp van gebruik door Facebook om commerciële redenen waarop men geen vat heeft.

Toen u bij de regeringsvorming werd aangesteld als staatssecretaris voor Privacy maakte de federale regering een statement dat privacy heel belangrijk is en dient te worden beschermd. Dit thema is belangrijk voor de Belgische inwoners.

Het is een zorgwekkende evolutie, waaraan wij als Parlement en u als staatssecretaris ongetwijfeld de nodige aandacht zullen besteden. Concreet heb ik een aantal vragen die in de richting gaan van wat collega Van Hecke heeft gezegd, en van wat collega Dedecker straks wellicht ook nog zal vertellen.

De Belgische privacycommissie heeft de nieuwe privacyvoorwaarden aangekaart op Europees niveau. Kan ik hieruit afleiden dat de Belgische privacycommissie eerst zelf een onderzoek heeft gevoerd naar deze nieuwe regels van Facebook? Wat is de stand van zaken in Europa? Denkt u dat Europa een standpunt zal innemen alvorens de nieuwe regels in werking treden? Dat is binnenkort in februari al het geval. Ik vermoed van niet. Zijn er nog eventueel andere maatregelen die men zal nemen om de gebruikers te sensibiliseren en om hen te beschermen?

Ten tweede, Europa werkt reeds een aantal jaren aan een nieuwe privacyregelgeving die in een verordening zou worden gegoten. In het voorjaar van 2014 werd de nieuwe privacyverordening aangenomen door het Europees Parlement. De volgende fase bestond erin om ook binnen de Raad van Ministers een consensus te vinden, waarna de tekst van die Raad naast het ontwerp van het Parlement zou worden geplaatst om op zoek te gaan naar een compromistekst. Ongetwijfeld is dat ook een proces dat nog enige tijd zal duren, maar hebt u zicht op de stand van zaken? Zal die nieuwe verordening Facebook effectief kunnen verhinderen om een dergelijk verregaand privacybeleid toe te passen? Ik herinner u eraan dat het over een drietal weken reeds zover is.

Ten derde, staat onze nationale privacywaakhond eigenlijk machteloos tegenover Facebook of zijn er nog Belgische initiatieven die kunnen worden genomen om de gebruikers van Facebook te beschermen of minstens te informeren over het nieuwe beleid?

01.03 Karin Jiroflée (sp.a): Mijnheer de staatssecretaris, de problematiek werd reeds duidelijk geschetst, ik zal niet alles herhalen. Facebook gaat een aantal nieuwe toepassingen gebruiken om nog meer gebruik te kunnen maken van de privégegevens van de gebruikers.

De toepassing waarvan ikzelf vind dat ze verschrikkelijk ver gaat, is de toegang tot de contacten in iemands

adresboek, waardoor men werkelijk helemaal kan gaan snuffelen in het privéleven van mensen, en dat allemaal voor commerciële doeleinden, en laten wij hopen dat het daar dan bij blijft.

Een aspect dat ik ook even wilde aanhalen, is dat er ook gedeelde berichten op de website rondgaan waarin gebruikers verklaren dat hun privé-informatie niet mag worden gebruikt voor commerciële doeleinden en ze steeds eigenaar blijven. Dat zijn hoaxberichten, die hebben geen enkele waarde, wie een account aanmaakt op Facebook gaat uiteraard akkoord met de voorwaarden. Deze berichten geven mensen echter vaak een vals gevoel van veiligheid en dat is toch iets waarvoor wij aandacht moeten hebben.

De heer Van Hecke haalde het reeds aan, de privacywetgeving zou van toepassing zijn in alle EU-landen, omdat het Europese hoofdkantoor van Facebook gevestigd is in een EU-lidstaat, namelijk Ierland. Men heeft dat echter aangevochten in Duitsland en daar heeft het Hooggerechtshof geoordeeld dat de data van Facebook onder de verantwoordelijkheid vallen van het Amerikaanse hoofdkantoor.

Omdat de VS buiten Europa liggen, behoudt Duitsland zich het recht voor om Facebook te onderwerpen aan de eigen, veel strengere, regels.

Mijn vragen zijn gelijklopend met die van de collega's.

Is de Duitse oplossing ook bij ons toepasbaar of zijn er andere initiatieven gepland om de privacy van de Facebookgebruikers te waarborgen? Ik heb het zowel over Belgische als Europese initiatieven.

01.04 Peter Dedecker (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, zoals u op uw website aangekondigd hebt, nam u op 4 december vorig jaar deel aan een vergadering van de Raad van de Europese Unie over een ontwerpverordening privacy, waarnaar de collega's ook al verwezen. Graag krijg ik van u een algemene toelichting over die vergadering.

Ten eerste, welke standpunten hebt u daar ingenomen, als vertegenwoordiger van België? Welke progressie ziet u daar? Op welke termijn verwacht u een akkoord in de Raad? In welke mate brengt de Raad wijzigingen aan het voorstel aan? Verwacht u een moeilijke onderhandeling met het Parlement? Wat zullen de gevolgen zijn voor de uiteindelijke timing?

Ten tweede, zoals de collega's al aanhaalden, hanteert Duitsland nu voor niet-Europese bedrijven eigen strengere regels. Daar ziet men Facebook als een niet-Europees bedrijf daar het beslissingscentrum zich inderdaad in de VS bevindt. Dat zal ook gelden voor een aantal andere bedrijven en andere sociale netwerken. Wat zouden de gevolgen zijn van het huidige voorstel van verordening op Facebook en gelijkaardige bedrijven?

De bezorgdheden van de gebruikers zijn al voldoende onderstreept door de collega's. Ik zal die niet herhalen. In hoeverre zullen landen als Duitsland nog een strengere wetgeving kunnen hanteren voor niet-Europese bedrijven als de verordening goedgekeurd wordt? Wat bent u ter zake zelf van plan? Moeten wij niet allemaal een beetje meer Duitsland zijn, zowel op economisch vlak als op privacyvlak? Ik zie dat collega Van Hecke het met dat eerste niet helemaal eens is.

Ten derde en ten slotte, in hoeverre definieert u Facebook vandaag als een Europees bedrijf? Acht u een strengere Belgische wetgeving nog mogelijk indien die verordening er niet vlug komt? Als de goedkeuring te lang aansleept, zullen wij zelf maatregelen moeten nemen.

01.05 Staatssecretaris Bart Tommelein: Mijnheer de voorzitter, collega's, het is inderdaad onmiskenbaar dat de sociale media steeds meer in het dagelijkse leven van de burger aanwezig zijn. Daar helpen wij ook zelf elke dag grotendeels aan mee. Ze houden immers ook heel wat innovatie in. Ze brengen tevens heel wat gemak met zich.

Mijnheer Dedecker, dat is ook een van de redenen waarom België een aparte staatssecretaris voor Privacy heeft. Bij mijn weten heeft Duitsland nog altijd geen aparte minister van Privacy. Ginds doen ze het nog altijd ... U weet dat Nederland ons heeft gefeliciteerd met het feit dat wij een aparte staatssecretaris voor Privacy hebben.

Wij hebben daarmee een heel grote uitdaging. Ik ben het met iedereen eens dat de persoonsgegevens die zich vrij op het internet bevinden, alsmaar toenemen en zich opstapelen tot een massa gegevens, die door

de netwerksite zelf worden verzameld.

Ik wil niettemin benadrukken dat die gegevens worden beschermd, niet alleen door toepassing van de Belgische maar ook van de Europese en de internationale regelgeving. Dat betekent dat niet enkel België tegen dat fenomeen moet optreden.

De Europese richtlijn vandaag schrijft onder meer voor dat persoonsgegevens slechts voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden mogen worden verkregen en vervolgens niet mogen worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden. Die persoonsgegevens moeten toereikend zijn, ter zake dienend en niet overmatig zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of verwerkt.

In welke mate rijst dus een probleem tegenover de privacy van de gebruikers van een sociale netwerksite? Het gaat immers niet alleen over Facebook. Er zijn ook nog andere sites. Die mate is afhankelijk van de vraag of de finaliteit- en proportionaliteitsbeginselen bij de uitbreiding van de gebruiksvoorwaarden zijn gerespecteerd alsook of de gebruiker ondubbelzinnig zijn toestemming voor een dergelijke verwerking van zijn persoonsgegevens heeft verleend.

Voor alle duidelijkheid, niet de staatssecretaris maar wel de privacycommissie die afhankelijk is van uw assemblee en niet onder het toezicht valt van de staatssecretaris bevoegd voor Privacy, is verantwoordelijk voor een dergelijke concrete toetsing.

Beleidsmatig hebt u uiteraard een punt. Ik houd voornamelijk rekening met de evoluties die er in het raam van de onderhandelingen op Europees niveau komen. Mijnheer Dedecker, zoals u zelf zegt, de besprekingen over de ontwerpverordening vormen een heel belangrijk onderdeel van mijn beleid. U weet dat ik in mijn beleidsverklaring duidelijk gesteld heb dat ik bekijk en afwacht wat de timing zal zijn voor deze nieuwe verordening. Op dat moment had ik daar nog geen zicht op.

Intussen heb ik de Europese ministerraad bijgewoond en heb ik vastgesteld dat er evolutie is. Men heeft daar de wil om vrij snel tot resultaat te komen. Waarschijnlijk zullen de gebeurtenissen van de afgelopen week daar deels toe bijdragen. Als wij immers maatregelen moeten nemen tegen terrorisme en extremisme – ik kom daar bij de volgende vragen op terug – dan komt de privacy om de hoek loeren. Er is altijd wel een of ander aspect van de privacy dat daarmee te maken heeft.

De onderhandelingen op Europees niveau dienen om een zelfde hoge bescherming van de persoonsgegevens te krijgen voor alle Europese burgers. Dat is toch wel heel belangrijk. Heel wat obstakels zijn al weggewerkt. Ik meen dat wij nood hebben aan een geactualiseerd wetgevend kader op Europees niveau. Wij zullen absoluut ook hier een geactualiseerde versie nodig hebben van de privacywet van 1992. Dat is trouwens een van mijn taken als staatssecretaris bevoegd voor privacy.

Wat ik uitermate belangrijk acht, is dat er in de verordening ook een hoge graad van Europese gegevensbescherming moet staan. Met andere woorden, ik dring er namens België op aan dat er een sterke Europese privacywaakhond functioneert. Ik heb dat tijdens de vorige Europese Raad uitdrukkelijk ondersteund. Wij beschouwen het systeem van de *one stop shop* als een van de belangrijkste meerwaarden van de verordening.

Als wij een Europa van diensten en goederen zijn, dan zitten wij inderdaad in een systeem dat als men in een land actief is en van daaruit opereert men, in het kader van het vrij verkeer van goederen en diensten, in alle Europese landen actief mag zijn.

Het is eigenlijk geen goede zaak dat het ene land het zo bekijkt en het andere land anders, want dan ontstaan er privacyconflicten in een Europese dimensie.

Ik vind dat wij voornamelijk op Europees vlak waarborgen moeten hebben voor een aanspreekpunt, zeker als het gaat over dergelijke spelers. Dit zijn multinationale, meestal heel grote spelers. Ik heb dat ook duidelijk in de Europese Raad gezegd.

Als de Belgische Privacycommissie via Facebook moet communiceren, dan is dat geen gemakkelijke opdracht. Als wij aan de Europese privacywaakhond een aantal opdrachten kunnen geven, lijkt mij dat toch wel een absolute meerwaarde te hebben.

Als men vandaag een zetel in Ierland heeft en als Facebook in heel Europa dergelijke privacyvoorwaarden wijzigt, is het aan de Europese waakhond om daarmee in discussie te gaan en daarop toe te zien. Dan moet niet elk land afzonderlijk daarop individueel toezien.

Over de positie van de Belgische Privacycommissie wordt op verzoek van de Privacycommissie zelf een advies voorbereid over de nieuwe gebruiksvoorwaarden van Facebook in de zogenaamde werkgroep Artikel 29.

Ik vind dat zeer leuk. De 28 landen van Europa en Europa zelf, dat is heel toevallig ook 29. Deze werkgroep Artikel 29 verzamelt de nationale privacyautoriteiten van de lidstaten van de Europese Unie.

Wij hebben er zelf op aangedrongen dat Europa daaromtrent een standpunt zou innemen. In de eerste week van februari komt de werkgroep samen om het dossier te bespreken.

Er is al een voorbereidende werkgroep geweest waarin andere landen dan het voorzitterschap hebben waargenomen en aan de kar hebben getrokken, zoals Frankrijk en Nederland. Wij gaan in de eerste week van februari daarmee in discussie gaan.

U kunt daarvoor terecht op de website van de Belgische Privacycommissie. Daarop heeft de Privacycommissie meer informatie geplaatst over hoe men de instellingen van zijn facebookaccount kan aanpassen om deze zo goed mogelijk te beveiligen.

Ik ben mij helemaal bewust van de belangrijkheid van de problematiek. Wij krijgen almaar meer te maken met grote internationale spelers die onze privacy op het vlak van dataverwerking aanvallen. Het is belangrijk dat wij daar heel alert voor zijn. Voor het overige zullen wij wachten met maatregelen op de conclusies en aanbevelingen van de werkgroep van Europese landen.

Ik ga nu in op de concrete vragen van de heer Dedecker, onder meer met betrekking tot de inhoud van de besprekingen van de Raad van 4 december.

Eenzijds is er de kwestie van de flexibiliteit bij de toepassing van de toekomstige regels voor de publieke sector. Thans is Letland voorzitter, maar vorige maand werd door de toenmalige voorzitter Italië voorgesteld dat de verordening aan de lidstaten zou toestaan om hun wetgeving betreffende de publieke sector te behouden, voor zover deze binnen de grenzen van de verordening blijft.

Dit is geen richtlijn die op ons afkomt. Vandaag is het een Europese richtlijn. De bedoeling van Europa is om een verordening te krijgen, die kracht van wet heeft. De verordening geldt dan als wet in alle landen van Europa. Ik heb deze benadering gesteund in mijn tussenkomst, maar ik heb wel nadruk gelegd op twee bijzondere aandachtspunten die volgens België nog verder zouden moeten worden besproken.

Dat is met name de afbakening van het toepassingsgebied tussen het ontwerp van verordening en het ontwerp van richtlijn. Daarvoor ga ik volgende week, op 30 januari, naar de top in Riga om dat daar verder te bespreken. Ik heb ook een tussenkomst gehouden inzake de algemene regeling die van toepassing zal zijn op het domein van de gezondheidszorg. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat die gegevens moeten worden verzameld, alleen is de vraag wat daarin moet staan en hoe ze zullen worden gebruikt.

Dan was er nog de problematiek van het unieke loket of de *one stop shop*. De principiële vraag in de discussie was op welke manier transnationale privacyschendingen zullen worden behandeld en welke rol onze nationale privacyautoriteit en de toekomstige Europese waakhond zullen spelen.

Mijnheer Dedecker, het Italiaans voorzitterschap heeft een algemene architectuur voorgesteld. Ik heb deze oplossing ondersteund. Dat neemt echter niet weg dat het slechts om een kader gaat dat nog verder moet worden ingevuld.

Ik heb bijvoorbeeld voorgesteld om de technische werkgroep Datix te vragen na te gaan hoe de rol en het mandaat van de Europese waakhond, de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming, concreet moeten worden uitgewerkt om een fragmentering van de gegevensbescherming zoveel mogelijk te voorkomen.

Niet onbelangrijk, ik heb erop gewezen dat de budgettaire implicaties van de voorgestelde oplossingen ook niet uit het oog mogen worden verloren.

De werkzaamheden binnen de Raad schieten goed op, in tegenstelling tot de eerste signalen die ik daarover kreeg. Het is echter heel moeilijk om een deadline te bepalen voor dit akkoord.

Een van de moeilijkheden bij het voorstel is dat het over heel verschillende materies gaat – sociale media, internet, maar ook direct marketing – u weet dat ik een mening heb over het verzamelen van data die dan wordt gebruikt voor commerciële doeleinden, mevrouw Jiroflée –, de sociale zekerheid en de volksgezondheid.

Het is dan ook heel moeilijk te voorspellen hoe lang de onderhandelingen met het Europees Parlement zullen duren. Ik denk dat het niet onbelangrijk is dat wij daar blijven mee aan de kar trekken en dat wij ervoor moeten zorgen dat die verordening zo snel mogelijk kan worden gerealiseerd.

Dat neemt echter niet weg dat het ondertussen al duidelijk is geworden dat ik niet zal kunnen blijven wachten tot die verordening tot stand is gekomen. Ik weet in welke mate die verordening aan het opbouwen is en waar de knelpunten zitten.

Dat betekent echter niet dat ik intussen voorafgaandelijk niet een aantal wijzigingen zou kunnen aanbrengen aan de privacywetgeving om een aantal zaken duidelijker te stellen en te regelen, zodat we niet moeten wachten op de Europese onderhandelingen.

Wat Facebook alleen betreft, Facebook heeft inderdaad zijn Europese vestiging in Ierland en is dus wel onderworpen aan de Europese richtlijn, volgens mijn inschatting aan de privacy van Ierland en aan de controle van de Ierse privacywaakhond.

Duitsland heeft daarover een andere mening en een andere wetgeving. Facebook is een Amerikaans bedrijf. Als het inderdaad een Amerikaans bedrijf is, valt het onder het toepassingsgebied van de Europese richtlijn van het jaar 1995. Deze richtlijn is ook van toepassing wanneer de voor verwerking verantwoordelijke niet gevestigd is in de Europese Unie, maar voor de verwerking van persoonsgegevens gebruik maakt van geautomatiseerde middelen die zich bevinden op het grondgebied van een lidstaat. Dat staat in artikel 4.1.

Nu, in het voorstel van verordening dat voorligt in Europa zal Facebook ook vallen onder de Europese regelgeving, zelfs wanneer het niet gevestigd is in Ierland, want elke onderneming zal namelijk onderworpen zijn aan de verordening wanneer ze goederen en diensten aanbiedt aan gebruikers in de Europese Unie of toeziet op hun gedrag.

Ik ben er dus een voorstander van dat de bescherming van persoonsgegevens ten opzichte van niet-Europese bedrijven eveneens in een Europese context wordt benaderd. Ik herhaal het hier ook nog een keer in antwoord op de vraag van mijnheer Dedeker. De harmonisering van de bescherming moet als doel gesteld worden en we moeten ervoor zorgen dat we als Europees systeem mondiaal sterker staan. Ik steun dan ook met volle kracht de oprichting van een sterke Europese autoriteit op het vlak van privacy.

01.06 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dank u wel, mijnheer de staatssecretaris. Wij hebben een heel lang antwoord gekregen, maar ik blijf toch wel een beetje op mijn honger zitten. De boodschap is immers dat we wachten. We wachten op de uitkomst van die werkgroep op Europees niveau.

Ik moet zeggen dat ik van de staatssecretaris bevoegd voor Privacy eigenlijk wel wat meer verwacht, een meer daadkrachtig en doortastend optreden. Als Duitsland oordeelt dat zij strengere regels zullen toepassen omdat zij Facebook beschouwen als een bedrijf dat zijn zetel heeft buiten de Europese Unie, waarom zouden wij, België of andere landen van de Europese Unie, dat dan ook niet kunnen doen? Maar u zegt dat we gaan wachten.

Facebook heeft de termijn opgeschoven naar 1 februari. Dan pas zullen de nieuwe voorwaarden ingaan. Ik hoor nu dat die werkgroep samenkomt in de eerste week van februari.

De werkgroep zal er de eerste week van februari misschien niet uitgeraken. Welke boodschap geven we daarmee aan de gebruikers?

We hebben een maand meer tijd, maar duidelijkheid komt er niet. Ik blijf op mijn honger. Het probleem is niet opgelost. U zegt dat we nog altijd onder de oude Europese richtlijnen vallen. Die is van toepassing op alle bedrijven die hier actief en hier gevestigd zijn, dus ook als de zetel in Ierland is.

Is wat zij doen dan conform de richtlijn? Indien niet, dan kan men optreden op basis van de bestaande wetgeving.

Ik wil u aanporren. U pocht dat u bijna de enige staatssecretaris van de Privacy in Europa bent. Toon dat dan ook! Laat verdorie uw tanden zien. Bijt u in het dossier vast en zorg dat er een oplossing is voor 31 januari 2015. Dan weten de burgers in ons land waar ze aan toe zijn.

01.07 Egbert Lachaert (Open Vld): Het thema is heel ernstig. Daarover zijn we het eens. Het is niet zomaar een fait divers. Het betekent een hold-up op de persoonsgegevens van de Facebookgebruikers.

Ik heb het antwoord van de staatssecretaris toch enigszins anders geïnterpreteerd dan collega Van Hecke. Staatssecretaris Tommelein, die nog maar enkele maanden in functie is, heeft er als eerste op Europees niveau op aangedrongen dat men zo snel mogelijk werk maakt van de verordening. Dat proces legt een hele weg af en vraagt zijn tijd. Dat is juist. Hij heeft wel onderstreept dat we daar niet op hoeven te wachten, maar dat we in tussentijd de Belgische privacywetgeving kunnen doorlichten en aanpassen.

Het Parlement moet daarover nadenken. We moeten de wet van 1992 bekijken. Alle suggesties zijn welkom, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, ten behoeve van de Facebookgebruikers.

Er is nu een Europese richtlijn. Het probleem daarbij is dat die nog altijd omgezet moet worden in Belgisch recht, alvorens men er zich kan op beroepen om actie te ondernemen. Voor een verordening ligt dat anders. Uw redenering over de richtlijn is wel interessant. Los van de discussie waar de zetel van het bedrijf zich bevindt of welke nationaliteit het bedrijf heeft, zou men in het juridische kader deze redenering kunnen volgen: als men van gebruikers in België de gegevens verwerkt, dan doet men een actie op ons grondgebied, los van de nationaliteit van de onderneming en de plaats waar de servers van het bedrijf staan. Dat kan de logica zijn, die men in de Belgische wetgeving zou kunnen implementeren en die men kan opnemen in de annexen van de verordening.

Het is een zeer interessant en belangrijk debat. Zoals collega Van Hecke gezegd heeft, zal het zeer moeilijk zijn om voor 1 februari nog iets te doen. Daarvoor is de regering ook nog niet lang genoeg aan het werk, maar wij moeten daarmee zo snel mogelijk iets doen. Als het op Europees niveau niet lukt of als het te lang duurt, dan moeten wij het hier doen. Misschien moeten wij daarover ook eens spreken met de privacycommissie, aangezien die daarover ook een mening kan geven. Wat nu gebeurt, is eigenlijk een hold-up op de persoonsgegevens.

01.08 Karin Jiroflée (sp.a): Mijnheer de staatssecretaris, het stemt mij ten zeerste tevreden wanneer ik hoor dat u heel intensief de Europese onderhandelingen daarover volgt. Het verheugt mij ook te horen dat het geen richtlijn, maar een verordening wordt, zodat wij die op een zeer snelle manier zullen kunnen toepassen.

Anderzijds zegt u heel voorzichtig dat niets u ervan weerhoudt om ondertussen zelf initiatieven te nemen. Eigenlijk had ik verwacht dat u die initiatieven vandaag zou aankondigen. Ik blijf dus met de vraag zitten wat de timing is van uw eigen initiatieven.

Als ik naar Duitsland kijk – in dit geval, mijnheer Dedecker, niet voor andere zaken –, dan zie ik dat men daar heel snel is gegaan. Men kon heel snel de bevolking beschermen tegen het gebrek aan privacy. Ik dring er dus op aan dat wij in dezen kijken naar de Duitse oplossing en misschien toch nog een poging ondernemen om dat werk voor het einde van de maand of toch heel snel daarna klaar te krijgen.

01.09 Peter Dedecker (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord.

Ik heb een paar zeer interessante dingen gehoord, maar ik heb ook dingen gehoord waarvoor ik bijkomende inlichtingen wil. Ik zal misschien een nieuwe vraag opstellen. U zei dat u zelf een initiatief zult nemen in afwachting van de verordening. Het zou leuk zijn precies te weten welk initiatief. Het zou ook leuk zijn te weten hoe het precies zit met de wet op de gegevenswerking in de publieke sector. In hoeverre zal die nog compatibel zijn met wat er nu aan de gang is? Ik zal dat verwerken in een vervolgvraag.

U hebt ook gezegd dat er gekeken wordt naar de locatie van de verantwoordelijke voor de dataverwerking. Voor Facebook is dat duidelijk: in de VS. Wij weten dat allang. Een en ander valt dus niet onder de richtlijn. Kan België nu niet verder gaan? Blijkbaar kan dat wel. Ik hoop dan ook dat dat effectief gebeurt. Is dat wat u bedoelt wanneer u zegt dat u een eigen initiatief zult nemen?

Sowieso staat u blijkbaar achter het principe van de *one stop shop* en een sterke Europese waakhond. Dat is inderdaad nodig. Dat is essentieel. Dat is de enige manier om iets te kunnen betekenen, gezien de schaal waarop de grote spelers vandaag opereren.

U zei dat de verordening nu sneller behandeld zal worden na wat er gebeurd is in Parijs. Ik hoop vooral dat wat er gebeurd is in Parijs, vertragend werkt op de verordening. Wat in Parijs gebeurd is, was een aanslag op onze fundamentele vrijheden. Ik hoop dat wij die aanslag op onze fundamentele vrijheden niet zullen beantwoorden met een inperking van onze fundamentele vrijheden. Daar blijf ik op aandringen.

Er zijn al enkele landen waar gediscussieerd wordt over de fundamentele vrijheden als privacy en *free speech*. Ik hoop dat dat geen negatieve impact heeft op de verordening, en ik hoop dat u hierop zult toezien.

01.10 Staatssecretaris **Bart Tommelein**: Ik kan begrijpen dat men verwacht dat ik onmiddellijk optreed en onmiddellijk wetten wijzig. Dat gaat echter niet van vandaag op morgen.

Belangrijk is wel dat, zoals ik in mijn antwoord heb gezegd, de privacycommissie geen orgaan is dat afhankelijk is van de regering, en ook niet onder het toezicht en de bevoegdheid van de staatssecretaris van Privacy valt.

Ook in het verleden viel die commissie niet onder de bevoegdheid van de minister van Justitie. Het is het Parlement, dat ter zake bevoegd is! Het Parlement moet initiatieven nemen. Het Parlement kan de commissie opdrachten geven en vragen stellen.

Met andere woorden, de privacywetgeving en de modernisering ervan in de komende jaren is inderdaad mijn verantwoordelijkheid. Wat een mogelijk optreden tegen Facebook betreft, heb ik de Belgische privacycommissie gewezen op het bestaan van een probleem ter zake. Ik heb de commissie om een advies gevraagd. Ik stel vast dat sommigen met de armen omhoog zitten te roepen, omdat een ander van toepassing wordt over twee weken. Maar normaal gezien had dat al een feit moeten zijn, aangezien alles met een maand is uitgesteld.

De privacycommissie heeft mij geantwoord dat men de problematiek op Europees niveau bekijkt. De werkgroep is bezig met de technische voorbereiding en de eerste week van februari zal men zijn bevindingen meedelen. Het gaat hier om de Europese autoriteiten zelf. Wie ben ik dan om te zeggen dat ik niet zal wachten op een bijeenkomst van de 28 lidstaten en ik als kersvers staatssecretaris van Privacy zelf een Belgische wet zal laten goedkeuren die Facebook op de knieën moet krijgen?

Ik hoor de heer Van Hecke zeggen dat men zijn profiel kan verwijderen. Mijnheer Van Hecke, ik heb daarmee enige ervaring. U dacht dat maar! Als men zijn profiel verwijdert, dan blijft men er gewoon op staan. Ik kan nog altijd het profiel zien dat ik heb verwijderd. Ik heb er een paar verwijderd. Ik had twee profielen en ik heb ze alle twee verwijderd omdat ik ben overgeschakeld op een pagina. Ik kan die profielen nog altijd zien. Als ik ze kan zien, kan Facebook ze ook nog altijd zien. Ze zijn niet meer zichtbaar voor anderen.

De grote vraag waarmee wij worstelen, is hoe men bepaalde dingen kan afdwingen bij Facebook. Ik heb onlangs een collega van mij horen zeggen dat men geen Goliath hoeft te zijn, want men kan ook als David iemand op de knieën krijgen. Ik wil wel David zijn, maar geen don Quichot. Als ik als Belgisch staatssecretaris Facebook op de knieën moet krijgen, dan kies ik ervoor het advies van de privacycommissie te volgen. Die commissie is een orgaan van het Parlement. Ik zal mij schikken naar de adviezen van de privacycommissie. In dit specifieke geval zal ik dan ook afwachten wat de privacyexperten van de 28 Europese landen, samen met de Europese autoriteiten, daarover te zeggen hebben.

Het kan zijn dat u een land gevonden hebt waar het beleid strenger was, namelijk Duitsland, maar ik ken de evolutie in Duitsland niet en weet niet in welke mate Duitsland een aantal regels heeft kunnen afdwingen van Facebook en of die effectief gevolgd worden; daarop heb ik op dit moment geen zicht.

Dit is in feite de conclusie die ik trek: ik wil wel een en ander in gang zetten, ik wil wel een en ander vragen aan de privacycommissie en ik wil in Europa wel pleidooien houden, maar om onmiddellijk een rechtstreeks duel aan te gaan met Facebook lijkt het mij iets te vroeg, ik denk dat ik beter wat medestanders kan hebben in Europa om zo gezamenlijk ten strijde te trekken.

01.11 Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik heb een suggestie. Misschien moeten wij in het kader van de regeling van de werkzaamheden van volgende week bekijken of wij de privacycommissie kunnen uitnodigen, zodat wij de discussie met haar kunnen voortzetten. De privacycommissie is immers een orgaan van het Parlement. De staatssecretaris stuurt ons door naar haar. Het lijkt mij dan ook een optie.

Misschien kunnen wij daarover vandaag nog niet zelf beslissen, maar als wij het punt volgende week aan de agenda zetten voor de regeling van de werkzaamheden, dan kunnen wij erover discussiëren in de commissie en dan kunnen wij de privacycommissie misschien vrij snel uitnodigen.

01.12 Egbert Lachaert (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij daar bij aan. Ik wilde eigenlijk hetzelfde voorstel doen.

De situatie is immers echt niet te onderschatten. De staatssecretaris kan op zijn niveau zijn werk doen, maar, zoals terecht gezegd, de privacycommissie rapporteert nog altijd aan het Parlement en dus moeten ook wij onze verantwoordelijkheid nemen. Laten wij de privacycommissie horen en meer uitleg krijgen over het advies en welke wettelijke mogelijkheden er voor ons zijn om op te treden. Ik pleit er dus ook voor.

01.13 Karin Jiroflée (sp.a): Mijnheer de voorzitter, ik wil mij ook aansluiten bij het voorstel van de heer Van Hecke. Het is uitstekend dat wij uit de mond van de privacycommissie zelf horen waar het op staat.

De **voorzitter**: Dat is genoteerd.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Vraag van de heer Peter Dedecker aan de staatssecretaris voor Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, over "de plaatsvervangers in de privacycommissie" (nr. 923)

02 Question de M. Peter Dedecker au secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale, à la Protection de la vie privée et à la Mer du Nord, adjoint à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, sur "les suppléants de la Commission de la protection de la vie privée" (n° 923)

02.01 Peter Dedecker (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, de privacycommissie is een orgaan van het Parlement, opgericht bij wet inzake de privacy, waarvoor u bevoegd bent. De wet bepaalt dat de privacycommissie bestaat uit acht effectieve leden en acht plaatsvervangers, aangeduid door de Kamer. De privacywet bepaalt ook, ik citeer: "Wanneer een vast lid verhinderd is, of afwezig alsmede in het geval dat zijn mandaat openvalt, wordt het vervangen door zijn plaatsvervanger". Bij wet van 23 december 2005 werd daaraan de bepaling toegevoegd dat het geen beletsel vormt dat de commissie vergadert in een formatie die zowel de vaste leden als de plaatsvervangende leden verenigt.

Uiteraard is het evident dat de plaatsvervangers die er niet zijn en die geen afwezig vast lid vervangen, niet meetellen voor het quorum. Zij kunnen ook niet meestemmen, zo staat het in het huishoudelijk reglement.

Ter vergelijking, in de Vlaamse Toezichtcommissie kunnen enkel de effectieve leden en de plaatsvervangende leden die een verhinderd effectief lid vervangen, aan de vergadering deelnemen. Artikel 36, tweede lid, van de privacywet bepaalt de vergoeding. Zowel de plaatsvervangend voorzitter als de plaatsvervangend ondervoorzitter en de plaatsvervangende leden krijgen die niet; zij krijgen een geïndexeerd presentiegeld van 223 euro volgens een oudere index, evenals de vergoeding van reis- en verblijfskosten.

Ten eerste, hebt u enig zicht op het aantal situaties waarbij plaatsvervangers aanwezig zijn, zonder dat het effectieve lid waarvan zij plaatsvervanger zijn, afwezig is? Hebt u zicht op de financiële impact daarvan?

Ten tweede, is dat volgens u een toonbeeld van normaal, correct beheer, op zijn minst financieel?

Ten derde, in hoeverre ziet u een verstoring van het filosofisch en professioneel evenwicht dat de Kamer hanteert bij de invulling van de mandaten, als naast de effectieve leden er ook nog bijkomende plaatsvervangende leden aanwezig zijn bij de beraadslaging, uiteraard zonder aan de stemming deel te nemen? Natuurlijk weegt de beraadslaging daar toch wel door.

Ten vierde, u sprak daarnet over een herziening van de privacywet. Zult u daarbij het principe blijven hanteren dat plaatsvervangers bij de beraadslaging aanwezig kunnen zijn, ook wanneer zij geen afwezig lid vervangen? Zo ja, blijven zij dan nog bezoldigd?

02.02 Staatssecretaris **Bart Tommelein**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Dedecker, ik heb voor de eerste drie vragen contact opgenomen met de commissie en ik heb van hen het volgende antwoord gekregen.

De commissie vergadert in een formatie die zowel de effectieve als de plaatsvervangende leden verenigt. De wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer beschrijft dit ook uitdrukkelijk in artikel 25.

De sectorale comités daarentegen vergaderen in principe alleen met effectieve leden. Daar wordt alleen bij afwezigheid een plaatsvervanger gestuurd. Soms wordt de plaatsvervanger gevraagd om toch aanwezig te zijn als effectief lid, maar dit is uitzonderlijk en gebeurt steeds wanneer de plaatsvervanger over specifieke competenties beschikt die in een specifiek dossier nodig of nuttig zijn.

De aanwezigheid van alle leden van de commissie, zowel van effectieve als van plaatsvervangende leden, is zeer groot. Een afwezigheid is bijna steeds verantwoord, meestal wegens professionele redenen of gezondheidsredenen en zelfs meestal beperkt tot enkele leden.

Financieel betekent dit dat de plaatsvervangers ongeveer de helft van het presentiegeld voor de commissie uitmaken. Voor de jaren 2013 en 2014 werd respectievelijk 44 155,8 euro en 42 740,55 euro betaald. Daarbij moet worden opgemerkt dat in 2013 een tweedaags conclaaf werd gehouden, waardoor het uitbetaalde bedrag hoger ligt dan 2014.

Globaal gezien is het inzetten van de plaatsvervangers wellicht een forse besparing tegenover de mogelijkheid om consultants of experts in te zetten. De brede waaiers van competenties en geledingen die in de commissie vertegenwoordigd zijn, maakt dat een beroep op externe deskundigen kan worden vermeden. Dit heeft ervoor gezorgd dat de uitgaven voor externe consultancy tot het minimum kunnen worden beperkt.

Enige verstoring van het professionele en filosofische evenwicht door de aanwezigheid van plaatsvervangers is eigenlijk nooit aan de orde gekomen. Integendeel, het is beter dat twee of meer commissarissen hun inzichten delen dan een monopolie te creëren voor een enkele vertegenwoordiger.

Het is van bij de aanvang van de werkzaamheden van de commissie in 1990 steeds de betrachting geweest zoveel mogelijk naar een consensus toe te werken. Dat vraagt soms tijd en vooral intens overleg. Het vermijdt niettemin scherpe tegenstellingen en conflicten.

Wij mogen niet vergeten dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de persoonsgegevensbescherming geen harde wetenschap is, waarbij de dosissen privacy kwantitatief kunnen worden afgemeten. Het is daarentegen belangrijk dat standpunten worden ingenomen en adviezen worden gegeven die breed kunnen worden gedeeld. Er is ter zake immers een breed draagvlak nodig.

Aldus luidde het antwoord van de privacycommissie.

Wat de hervorming van deze privacycommissie betreft, mijnheer Dedecker, is het wel te vroeg om er nu al uitspraken over te doen. In dat geval moet ik zeker eerst de onderhandelingen van het nieuw Europees regelgevende kader afronden, want die besprekingen zullen wel een impact hebben op de nationale privacyautoriteiten.

Ik heb vernomen dat men ook nagaat in welke mate de nationale privacycommissie-autoriteiten echt de rol van sanctionerende autoriteit kunnen spelen en zelfs boetes kunnen opleggen. Dat is nog niet honderd procent duidelijk. Dus wacht ik de samenstelling en de werking van de commissie en de bijkomende wijzigingen nog even af om alles vanuit een breder perspectief te kunnen bekijken.

U kent mijn parlementaire reflex, ik heb immers ook jaren gezeten waar u nu zit, en dus kan ik u verzekeren dat elk voorstel of elk ontwerp hierover in het Parlement besproken zal worden en dat de parlementsleden ten volle betrokken zullen worden bij de nieuwe samenstelling van de commissie.

02.03 Peter Dedecker (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, ik dank u voor uw antwoord.

Het zou inderdaad zeer vreemd zijn mochten wetsvoorstellen niet meer worden besproken in dit Parlement. Wat u in die zin zei, lijkt mij dus evident.

Het is inderdaad duidelijk dat men bij sectorale comités enkel de plaatsvervangers vraagt als zij specifieke competenties hebben die men daar kan gebruiken. Dat is inderdaad een goede manier van werken. Dat bespaart consultancykosten omdat de expertise die aanwezig is dan gebruikt wordt. Daarom bestaat ook de uitzonderingsmaatregel die bepaalt dat men kan vergaderen met de plaatsvervangers erbij.

Het is evenwel vreemd wanneer de uitzondering de regel wordt. Als men zegt dat de privacycommissie altijd voltallig vergadert, dan wordt van de uitzondering de regel gemaakt. Dat vind ik een zeer vreemde manier van werken. Dan kan men beter de plaatsvervangers afschaffen en er één groot orgaan van zestien leden van maken.

Ik denk dat wij dit effectief zullen moeten bekijken bij de hervorming van de privacycommissie, meer bepaald wat de samenstelling ervan betreft.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

De **voorzitter**: Vraag nr. 1265 van mevrouw Temmerman wordt omgezet in een schriftelijke vraag.

03 Vraag van mevrouw Sarah Smeyers aan de staatssecretaris voor Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, over "terreurscreening bij bedrijven" (nr. 1340)

03 Question de Mme Sarah Smeyers au secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale, à la Protection de la vie privée et à la Mer du Nord, adjoint à la ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, sur "le screening des travailleurs dans les entreprises en matière de terrorisme" (n° 1340)

03.01 Sarah Smeyers (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, nog voor de gruwelijke aanslagen in Parijs werd bekend dat de Duitse autofabrikant Daimler van plan is om alle 28 000 werknemers te screenen op radicalisering en de mogelijkheid op deelname aan terroristische acties. Via deze maatregel, die op 1 december werd ingevoerd, kunnen ze de lijst van werknemers vergelijken met de lijsten van terreurverdachten die de Europese Unie en de Verenigde Staten hanteren.

In een reactie op die berichtgeving werd er ook in Nederland bekeken of bedrijven al dan niet hun werknemers mogen screenen op dergelijke lijsten. De woordvoerder van het College bescherming persoonsgegevens verklaarde dat dit mogelijk moet zijn onder zeer strikte voorwaarden. Alleen wanneer zij kunnen aantonen dat hun actie een wettelijke basis heeft en het doel deze zware inbreuk op de privacy rechtvaardigt, moet dat mogelijk zijn.

Mijnheer de staatssecretaris, deze informatie wordt met de recente gebeurtenissen plots heel actueel. De strijd tegen terreur wordt overal en op alle beleidsniveaus opgevoerd. In deze twee buurlanden Duitsland en Nederland wordt een deel van de privacy van de werknemer opgeofferd in ruil voor de nationale veiligheid.

Hoe staat het met de privacy van de werknemers hier? Kunnen bedrijven ook van de mogelijkheid gebruikmaken om hun werknemers te screenen op aanwezigheid op zulke lijsten? Zo ja, onder welke voorwaarden kan dit, zijn daaraan ook strikte voorwaarden verbonden?

Terwijl het enerzijds wel wenselijk is, hoe kunt u anderzijds garanderen dat dit de deur niet openzet naar andere vormen van screening van personeel?

Hebt u weet van bedrijven die dit in het verleden reeds deden of wilden doen of de vraag stelden of ze dit mochten doen?

Welke lijsten bezit de Belgische overheid inzake terreurverdachten en radicalisering?

03.02 Staatssecretaris **Bart Tommelein**: Mevrouw Smeyers, deze vraag is heel actueel. Er zijn verschillende nieuwe initiatieven genomen in de terechte opvoering van de strijd tegen terreur en extremisme waarmee wij de voorbije week zijn geconfronteerd.

De strijd tegen terreur moet altijd worden gevoerd binnen de grenzen van een democratische rechtsstaat. Mijn partijgenoot Patrick Dewael zei in de Kamer al dat wij de terroristen het grootste cadeau geven door de principes van onze rechtsstaat in deze strijd te verliezen. Via alle initiatieven die eerstdaags worden genomen, ook door mijn collega's waarmee ik contact heb voor het aftoetsen van de privacy, wil deze regering ervoor zorgen dat de vrijheden en de privacy niet verder worden uitgehold door algemene maatregelen in de strijd tegen terrorisme. Wij zullen eenieders privacy niet uithollen voor die ene procent terroristen.

Er is geen enkel probleem om de bijzondere opsporingsmethodes, onder strikte voorwaarden en altijd onder toezicht van het bevel van een onderzoeksrechter, toe te passen bij verdachten van bepaalde misdrijven. Het ronselen van terroristen kan hierin worden opgenomen.

Er bestaan wetten die bedrijven met een zeker veiligheidsrisico toelaten om hun werknemers te laten screenen. Nieuwe regels en nieuwe wetten zijn daarvoor niet nodig, onder die voorwaarde dat ze moeten worden uitgevoerd door de nationale autoriteiten zoals de politie, de Veiligheid van de Staat of het parket. Er moet een gegronde reden bestaan voor openbare orde en veiligheid. Er moet steeds een wettelijke basis zijn, zoals de wet van 11 december 1998 inzake veiligheidsmachtigingen of de bewakingswetgeving. De persoon naar wie onderzoek wordt gevoerd moet daarvoor altijd zijn toestemming geven. De werkgever in kwestie krijgt wel een signaal dat er bepaalde info is over een risico maar krijgt met het oog op de privacy geen concrete informatie.

Het personeel van bepaalde bedrijven kent een verhoogd veiligheidsregime. Dat kan zijn omwille van de aard van het werk zoals bijvoorbeeld bewakingsondernemingen of omwille van de delicate plaats van tewerkstelling, zoals het onderhoudspersoneel in nucleaire installaties. In Doel zijn er 40 mensen die op dit moment niet tot bepaalde sites worden toegelaten omwille van veiligheidsredenen, omdat er effectief vermoedens van onveiligheid zouden zijn. Ook het personeel dat bagage behandelt op luchthavens vormt een risico. Dat zijn zaken die de huidige wetgeving, zowel Europees als in ons land, toelaat.

Mevrouw Smeyers, ik wil nog eens hameren op het proportionaliteitsprincipe dat wordt gehanteerd bij het screenen op terreur. Wij kunnen de wettelijke mogelijkheid voor veiligheidsscreening uitbreiden met enkele risicovolle bedrijven. In het kader van de strijd tegen het terrorisme die wij nu opvoeren zouden wij met de regering de lijst van risicovolle bedrijven kunnen uitbreiden. Ik meen dat dit mogelijk is. Wat mij betreft is het echter onmogelijk om de deur open te zetten voor de screening van alle bedrijven in gelijk welke omstandigheden.

Bekeken vanuit het arbeidsrecht, met in het bijzonder de verhoudingen tussen de werkgever en de werknemer, kan een werknemer volgens gevestigde Europese rechtspraak vertrouwen op het concept van privacyverwachting. Dit kan gedefinieerd worden als de verwachting die iemand redelijkerwijze heeft omtrent de mate waarin er inmenging in zijn privéleven zal geschieden, ook op de werkplaats. Een aantal relevante cao's regelt trouwens de verhouding tussen de privacy van de werknemer en het controlerecht van de werkgever. Deze cao's bevatten ook de basisprincipes zoals proportionaliteit en transparantie. Elke controle moet een rechtvaardig doel hebben en mag de privacy van de werknemer niet meer schenden dan strikt noodzakelijk is om dat doel te bereiken. Ik heb het al gezegd, de werknemers moeten voorafgaandelijk op de hoogte worden gebracht van de gebruikte controletechnieken.

U vraagt welke lijsten de Belgische overheid bezit inzake terreurverdachten en radicalisering. Daarvoor moet ik verwijzen naar mijn collega's van Justitie en Binnenlandse Zaken, die de bevoegdheid van deze aangelegenheid delen. Zij beschikken over deze informatie.

Een van de mogelijkheden is dat de regering eerstdaags deze lijsten uitbreidt, om alzo een aantal zaken te verfijnen in de strijd tegen terrorisme. Niet onbelangrijk, als staatssecretaris van de privacy hamer ik erop dat elke maatregel die de regering de komende dagen zal nemen, moet worden geëvalueerd en een evaluatieprincipe moet bevatten. Ik ben er geen voorstander van om nu, omwille van de omstandigheden, maatregelen te moeten uitbreiden die daarna onverkort blijven gelden zonder enige vorm van evaluatie. De

regering moet een gedetailleerde verklaring afleggen voor al de maatregel die zij de komende dagen zal nemen.

Wij moeten daarvoor niet altijd wetten aanpassen. Wij moeten soms een aantal zaken uitbreiden of verbeteren. Wij moeten er vooral voor zorgen dat maatregelen hun doel bereiken en dat wij niet in een situatie verzeilen waarbij de verhouding en het evenwicht tussen de privacy van het merendeel van de burgers in het gedrang komt omwille van extremisten die het niet nauw nemen met de regels.

Dat is trouwens altijd een ongelijke strijd. Terroristen houden zich niet aan de regels, terwijl een democratische rechtsstaat zich daar wel aan houdt.

Dit zal de komende dagen zeker ook aan bod komen in de regering. Ik heb over het evenwicht tussen veiligheid en privacy reeds gesprekken gevoerd met de minister van Justitie.

Met mijn antwoord wil ik verduidelijken dat er voor het screenen van bedrijven legale middelen voorhanden zijn en dat wij kunnen overwegen om die lijst uit te breiden.

03.03 Sarah Smeyers (N-VA): Mijnheer de staatssecretaris, ik deel uw mening dat wij nu niet holderdebolder ingegeven door paniek of omdat wij helaas opnieuw zijn wakker geschud wat de terreurdreiging betreft, de privacy van iedereen volledig moeten opgeven. U zegt zeer terecht dat men daarmee niet eens de terreurdreiging wegneemt. Immers, het opheffen van de privacy van iedereen zal immers alle brave burgers treffen, maar de daders van dergelijke terreurdaden blijven wellicht op een andere manier weggelaten met allerlei onheilsdaden. Het is een moeilijk evenwicht. Waarschijnlijk is iedere rechtgeaarde burger bereid zijn privacy volledig op te geven omdat hij eenvoudigweg geen belangrijke zaken te verbergen heeft, maar daarmee bereikt men het doel niet.

Bedrijven kunnen hun werknemers al screenen, zegt u, zoals in Nederland en Duitsland gebeurt. Het is niet altijd nodig om nieuwe wetten uit te vinden. Mits enkele aanpassingen kan men ook al goede maatregelen nemen. Dat is de suggestie die u nu doet, om de lijst van bedrijven uit te breiden. Dat is een heel goede suggestie.

Ik hoop dan ook dat u deze meeneemt naar het overkoepelend overleg met de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie. U kunt elk op uw eigen domein maatregelen nemen. Het gaat dan niet om halsbrekende toeren of compleet nieuwe wetten, maar gewoon om het aanscherpen van bestaande wetgeving met respect voor de proportionaliteit. Een beetje privacy kan worden opgegeven, op voorwaarde dat de principes van de rechtsstaat worden bewaakt.

Op al die punten hebt u gelijk, maar ik denk dat wij de maatregel waarvan sprake toch moeten overwegen. Ik steun dan ook uw suggestie en ik hoop dat deze resulteert in de uitbreiding van de lijst.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

Le **président**: La séance est suspendue. Les travaux reprendront à 15.30 heures.

*De openbare commissievergadering wordt geschorst de 14.51 uur tot 15.50 uur.
La réunion publique de commission est suspendue de 14.51 heures à 15.50 heures.*

Le **président**: Les questions jointes n° 422 de Mme Maya Detiège, n° 940 et 946 de M. Philippe Goffin, ainsi que les questions n° 922 de Mme Zakia Khattabi, n° 962 et 988 de M. Raf Terwingen et n° 1032 de Mme Fabienne Winckel sont transformées en questions écrites.

04 Vraag van mevrouw Rita Bellens aan de minister van Justitie over "de uitwisseling van ISIS-strijders en Turkse gijzelaars door Turkije en de impact op de binnenlandse veiligheid" (nr. 1075)

04 Question de Mme Rita Bellens au ministre de la Justice sur "l'échange par la Turquie de combattants de l'EI et d'otages turcs et ses conséquences sur la sécurité nationale" (n° 1075)

04.01 Rita Bellens (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op 6 oktober 2014 verscheen in een aantal binnenlandse en buitenlandse media het bericht dat Turkije een ruil van ongeveer honderdtachtig ISIS-strijders heeft doorgevoerd om Turkse gijzelaars vanuit het consulaat in Mosul, die er gevangenzaten,

vrij te krijgen. Volgens de communicatie van de Turkse inlichtingendiensten ging het om een vooraf geplande operatie.

Onder de strijders bevond zich een aantal buitenlandse Syriëstrijders, zowel Fransen, Zweden als, naar verluidt, ook één Belg.

Uiteraard zijn wij blij dat de gijzelaars terug bij hun familie zijn. Wij stellen ons niettemin vragen bij de situatie. Immers, honderdtachtig Syriëstrijders kunnen nu opnieuw in Syrië worden ingezet.

Vandaar mijn volgende vragen.

Klopt het dat Turkije een Belgische strijder, of zelfs meerderen, gevangen heeft gehouden? Was België daarvan op de hoogte? Was België op de hoogte van de geplande uitgevoerde ruil?

Is het aanvaardbaar dat een Belgische staatsburger het voorwerp uitmaakt van een ruil tussen twee buitenlandse mogendheden?

Was die persoon of waren die personen die in de Turkse gevangenis zat of zaten, bij Justitie gekend? Loopt tegen hen eventueel een dossier? Indien ja, is er eventueel een aanhoudingsbevel tegen die personen?

Weet u of er op dit moment nog Belgen, die eventueel in aanmerking komen om naar Syrië te trekken, in Turkije gevangen worden gehouden?

Bestaan er overlegstructuren op dat niveau, zodat er een contact is tussen de Belgische en de Turkse overheid? Zijn over dergelijke zaken afspraken gemaakt?

Is er een samenwerking? Is deze al opgestart? Wat houdt deze eventueel in?

04.02 Minister **Koen Geens**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Bellens, ik heb destijds via de krant kennisgenomen van het nieuws als zou een Belg deel uitgemaakt hebben van een ruil. Als minister van Justitie kan ik op basis van de informatie die door de veiligheids- en inlichtingendiensten werd ingewonnen en verkregen niet bevestigen dat dit effectief zo was. Evenmin kan ik op basis van deze informatie bevestigen dat Turkije op dit moment een Belgische strijder of Belgische strijders gevangen houdt.

Onze veiligheids- en inlichtingendiensten trachten wel maximaal zicht te krijgen op de vertrekkers en op hun activiteiten ter plaatse. Wij weten dat de meesten zich effectief in het conflict engageren als strijders binnen de rangen van de organisatie Islamitische Staat. Sommigen vervullen veeleer een ondersteunende rol.

Wat de strijders betreft, onderzoeken de veiligheids- en inlichtingendiensten wat hun betrokkenheid exact is en welke rol zij in organisaties als Islamitische Staat spelen.

In antwoord op uw derde vraag kan ik meedelen dat de Dienst voor de Veiligheid van de Staat regelmatige contacten onderhoudt met zijn Turkse partnerdienst, ook wat de Syriëproblematiek betreft. Op politieel vlak bestaat er geen samenwerkingsprotocol tussen België en Turkije, specifiek wat Belgische strijders betreft. Meer algemeen is er wel een *memorandum of understanding* over de politieke samenwerking. Er werd een gemeenschappelijke verklaring ondertekend door de vorige minister van Justitie, mevrouw Turtelboom en haar Turkse collega, waarin beiden het engagement zijn aangegaan de samenwerking tussen België en Turkije op een aantal specifieke domeinen verder te intensifiëren.

Ook onderhoudt onze Belgische liaisonofficier bij de federale politie in Turkije contacten met de bevoegde Turkse politieautoriteiten. De Syriëproblematiek is één van de belangrijkste prioriteiten van onze liaisonofficier. Een recente grootschalige wissel van personeel, in zowat alle diensten in Turkije, heeft ertoe geleid dat vele gesprekspartners veranderd zijn en dat een nieuw netwerk van contacten moet worden uitgebouwd.

België heeft in 2013 samen met Frankrijk het voortouw genomen om met een aantal ministers van Binnenlandse Zaken van de Europese Unie te werken aan dit thema. Gelet op de belangrijke rol van Turkije in dit dossier werd ook de bevoegde Turkse minister hierbij betrokken. Ook ik zal als minister van Justitie met Turkije te gepasten tijde overleg plegen over de aanpak van deze problematiek.

04.03 Rita Bellens (N-VA): Mijnheer de minister, ik hoop dat zodra de contacten in Turkije opnieuw in orde zijn dit soort zaken, mochten zij al plaatsgevonden hebben, want dat blijkt niet zo zeker te zijn, in de toekomst kunnen worden vermeden. Het is zeer wenselijk dat wij verhinderen dat Belgische staatsburgers via een ruil bij de ISIS-strijders in Syrië terechtkomen.

Ik dank u alvast voor uw antwoord.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Vraag van mevrouw Carina Van Cauter aan de minister van Justitie over "twee jaar nieuwe nationaliteitswetgeving" (nr. 1095)

05 Question de Mme Carina Van Cauter au ministre de la Justice sur "la nouvelle législation relative à la nationalité en vigueur depuis deux ans" (n° 1095)

05.01 Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, de nationaliteitswet is van kracht sedert 1 januari 2013. Daarbij werden aan het verkrijgen van de Belgische nationaliteit strenge voorwaarden gekoppeld, zoals het wettelijk verblijf op het grondgebied in een gereguleerde periode, het naleven van de wetten van het Belgische volk en het EVRM, de kennis van een van de drie landstalen, integratie en economische participatie. Daarenboven mogen de betrokkenen geen gewichtige feiten eigen aan de persoon hebben gepleegd. Het aantal procedures werd ingekrompen. Inmiddels wordt die wetgeving al twee jaar toegepast.

Kunt u mij zeggen hoeveel vreemdelingen in 2014 de Belgische nationaliteit verkregen op basis van de wet, die van toepassing is sedert 1 januari 2013? Zijn er ook nog toekenningen geweest op basis van de voorheen bestaande regelgeving? Kunt u een opsplitsing maken volgens de verschillende modaliteiten waarop de Belgische nationaliteit werd verworven? Kunt u een overzicht geven van de toepassing van de wetgeving in het algemeen en de eventueel nog bestaande knelpunten die uw diensten zouden hebben vastgesteld?

05.02 Minister Koen Geens: Mevrouw Van Cauter, op de eerste drie vragen moet ik u helaas antwoorden dat mijn administratie zelf geen rechtstreekse toegang heeft tot de statistische gegevens met betrekking tot de nationaliteitsverwervingen. Daarom heb ik mijn diensten de opdracht gegeven om de bevoegde autoriteiten daarover te ondervragen. Hun medewerking is immers van doorslaggevend belang. Na de analyse van de cijfers zal ik u de gevraagde gegevens bezorgen.

Wat uw vierde vraag betreft, pas na de ontvangst van het cijfermateriaal voor 2014 zal een vergelijking kunnen worden gemaakt tussen de cijfers voor 2013 en 2014, teneinde trends en evoluties op te sporen.

Wat uw vijfde vraag aangaat, ik heb mijn diensten de opdracht gegeven om, in samenspraak met de betrokken actoren, waaronder het parket, de ambtenaren van de burgerlijke stand en de Kamer, een inventarisatie op te maken van de moeilijkheden waartoe de huidige nationaliteitswet aanleiding kan geven.

Dat onderzoek zal de nodige tijd in beslag nemen en vergt een grondige analyse. Ik zal u daarover te gepasten tijde meer informatie verstrekken.

05.03 Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de minister, ik moet u bedanken voor uw antwoord. Begrijp ik nu dat u spontaan op het thema terug zult komen? Zult u mij schriftelijk antwoorden of stel ik de vraag over enige tijd opnieuw?

05.04 Minister Koen Geens: Uiteraard zal ik dat spontaan doen, maar het zou kunnen dat mijn spontaneïteit niet spoort met uw nieuwsgierigheid. Het is daarom misschien niet slecht dat u zelf op de zaak terugkomt. Hoe dan ook, alle opdrachten zijn gegeven. U mag mij aan mijn oor trekken, als u dat wenst.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: La question n° 1155 de Mme Julie Fernandez Fernandez est reportée.

06 Questions jointes de

- Mme Zakia Khattabi au ministre de la Justice sur "la création d'une structure spécialisée d'internement" (n° 1165)
- M. Olivier Maingain au ministre de la Justice sur "les demandes d'euthanasie d'internés ne bénéficiant pas de soins adaptés" (n° 1170)
- Mme Karine Lalieux au ministre de la Justice sur "la situation de Monsieur Frank Van Den Bleeken et la situation des internés dans nos prisons" (n° 1331)
- Mme Goedele Uyttersprot au ministre de la Justice sur "l'internement dans les prisons belges" (n° 1361)
- Mme Zakia Khattabi au ministre de la Justice sur "le transfert de Frank Van den Bleeken" (n° 1375)

06 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Zakia Khattabi aan de minister van Justitie over "de oprichting van een gespecialiseerde inrichting voor geïnterneerden" (nr. 1165)
- de heer Olivier Maingain aan de minister van Justitie over "euthanasieverzoeken van geïnterneerden die geen aangepaste zorg krijgen" (nr. 1170)
- mevrouw Karine Lalieux aan de minister van Justitie over "de situatie van de heer Frank Van Den Bleeken en van de geïnterneerden in de Belgische gevangenissen" (nr. 1331)
- mevrouw Goedele Uyttersprot aan de minister van Justitie over "de internering in de Belgische gevangenissen" (nr. 1361)
- mevrouw Zakia Khattabi aan de minister van Justitie over "het overbrengen van Frank Van den Bleeken" (nr. 1375)

06.01 Olivier Maingain (FDF): Monsieur le président, monsieur le ministre, c'est une actualité récente qui m'a amené à vous poser cette question, même si vous avez déjà pour partie anticipé la réponse.

On sait que les personnes dites internées constituent quasiment 10 % de la population carcérale, un nombre en constante augmentation. Il convient de placer rapidement les plus de mille internés, détenus actuellement dans nos prisons, dans des établissements appropriés. C'est un débat que nous menons depuis de nombreuses années ici au parlement; des projets existent mais ils sont peut-être trop limités.

On connaît le contexte juridique, notre législation mais aussi les condamnations répétées de la Cour européenne des droits de l'homme dont les arrêts restent malheureusement sans suite. D'ailleurs, il y a tout juste un an, en janvier 2014, la Cour européenne des droits de l'homme a rendu simultanément huit arrêts condamnant la Belgique pour détention de personnes internées dans des lieux inappropriés, en violation de l'article 5, § 1er, de la Convention européenne des droits de l'homme.

Cette situation préoccupante ne cesse d'être relayée par le Comité européen pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants, le commissaire aux droits de l'homme du Conseil de l'Europe, le Comité contre la torture, le Comité des droits de l'homme des Nations unies ainsi que l'Observatoire international des prisons.

En mai dernier, une personne dont le nom a été abondamment cité par la presse et dont je ne crois pas qu'il convient de le répéter en la circonstance, a demandé l'euthanasie. Selon le quotidien *De Morgen* du 3 janvier, l'affaire se serait soldée en appel par un accord entre l'intéressé et le ministère de la Justice, qui a accepté que l'interné soit transféré vers un hôpital pour, disait-on à ce moment-là, que l'on puisse accomplir un acte d'euthanasie le dimanche 11 janvier.

Vous avez pris l'heureuse décision – je tiens à le souligner, monsieur le ministre – de transférer l'intéressé au Centre de psychiatrie légale de Gand. Il serait accueilli plus tard dans un centre spécialisé aux Pays-Bas, faute d'un tel centre en Belgique.

Ce que nous retenons de cette affaire, monsieur le ministre, c'est que les conditions de détention dans notre pays poussent les gens à imaginer des solutions extrêmes parce qu'ils ne bénéficient pas des soins auxquels ils ont droit.

Certes, il y a l'atrocité des crimes commis, mais je n'ai jamais considéré qu'elle justifiait que l'on porte atteinte à un certain nombre de valeurs fondamentales. Toute personne, même privée de liberté pour des faits graves, doit être traitée avec dignité et soignée dans un établissement de défense sociale si son état psychiatrique le requiert.

Sans reprendre les termes de La Ligue des droits de l'Homme qui a estimé que le fait d'accomplir un acte d'euthanasie sur la personne qui l'avait sollicité était une forme de peine de mort non avouée – les propos me semblent un peu méconnaître ce que signifie la peine de mort, qui est une mesure imposée par l'autorité –, il n'en demeure pas moins que l'on peut s'interroger sur la portée de ce cas particulier et les enseignements qu'il faut en tirer pour d'autres situations particulières. Je ne voudrais pas que l'on réagisse uniquement au cas par cas, ce qui est trop souvent la tendance dans notre pays, en fonction de l'effet médiatique réservé à des situations particulières.

Monsieur le ministre, pourriez-vous me faire part de votre position en ce qui concerne une réelle volonté politique de transférer les internés détenus vers des établissements de soins appropriés?

Le budget fédéral réduit les crédits affectés aux frais médicaux des détenus et des internés de 12,1 millions d'euros en 2013 à 7,9 millions d'euros en 2015, soit une diminution de 35 %. Je crois que l'on ne peut plus se targuer de promesses ou d'engagements si les moyens budgétaires affectés à la construction de nouveaux centres adaptés ou au développement de ceux qui existent ne suivent pas. Je voudrais vous entendre sur votre programmation d'investissements pour pouvoir transférer un plus grand nombre de ces personnes vers des lieux appropriés afin qu'elles soient accompagnées sur le plan médical.

06.02 Goedele Uyttersprot (N-VA): Mijnheer de minister, de voorbije weken werd het gebrek aan een aangepast zorgtraject voor geïnterneerden via de media meermaals onder de aandacht gebracht.

Na de trieste gebeurtenissen van Jonathan Jacob is er nu ook het verhaal van Frank Van den Bleeken.

Ook al staan de twee situaties los van elkaar, de betrokken personen hadden of hebben beiden een psychiatrische aandoening waarvoor momenteel in weinig of geen opvang is voorzien.

Geïnterneerden horen niet thuis in de gevangenis. Iedereen is het erover eens. Er moet voor geïnterneerden een aangepaste behandeling zijn in een eigen beveiligd kader.

De bouw van de nieuwe forensisch psychiatrische centra in Antwerpen en Gent zijn een stap in de goede richting, maar dat mag niet het eindpunt zijn.

Binnen een jaar, op 1 januari 2016, wordt de nieuwe interneringswet van 5 mei 2014 van kracht. Deze wet beoogt een grondige aanpassing van de vorige interneringswet die door een gebrek aan financiële middelen en systeemfouten niet werd uitgevoerd.

De nieuwe wet zal inzetten op zorgvuldige expertise en diagnose bij het uitwerken van het interneringstraject en de internering zelf, waarbij het zorgaspect van de interneringsmaatregelen te allen tijde centraal moet staan.

Positief is dat het regeerakkoord ook voorziet in een correcte zorg voor geïnterneerden door voldoende budgettaire middelen om de uitvoering van het nieuwe wettelijk kader te garanderen, maar ook door de oprichting van een gespecialiseerd centrum voor observatie en diagnosestelling bij daders.

Mijnheer de minister, in het verleden bleek het gebrek aan budget roet in het eten te gooien van de uitvoering van de wet van 21 april 2007. Welke garanties worden nu gegeven om te verzekeren dat deze nieuwe wet wel zal worden uitgevoerd, gelet op de moeilijke financiële toestand?

Werd voor de oprichting van het gespecialiseerd centrum reeds een initiatief genomen? Wat is de stand van zaken hierin? Wat is de termijn hiervoor?

Hoe worden de beperkte plaatsen in de FPC's ingevuld, wetende dat er voor geïnterneerden meer nood is dan plaats, namelijk 1 150 geïnterneerden voor 264 plaatsen in de opvang van mannelijk geïnterneerden? Waar worden de vrouwen dan geïnterneerd?

06.03 Koen Geens, ministre: Monsieur le président, chers collègues, pour ce qui concerne la mise en œuvre d'un établissement spécialisé dans les longs séjours en Belgique, sachez que je vais organiser un espace afin que les personnes internées pour qui il n'existe pas de traitement thérapeutique puissent y séjourner dans des conditions telles que leur vie puisse, autant que possible, continuer à avoir un sens.

Il est clair que, pour ce groupe, les soins sont prédominants. Mon ambition est pleinement conforme à l'accord de gouvernement qui prévoit l'accueil des internés dans une infrastructure adaptée offrant les soins et le suivi approprié.

J'étudie actuellement les possibilités qui se présentent au sein de l'infrastructure existante qui, moyennant des adaptations mineures, pourrait satisfaire aux exigences d'un établissement de long séjour.

Comme je l'ai déjà dit, je pense être en mesure de vous présenter une proposition concrète de solution, au plus tard, au début de l'été prochain.

Mevrouw Uyttersprot merkt terecht op dat het regeerakkoord ook in de oprichting voorziet van een gespecialiseerd centrum voor observatie en diagnosestelling. De oprichting van dit centrum laat ons toe om in de toekomst de geïnterneerde persoon beter te oriënteren naar een zorgtraject op maat van de geïnterneerde zelf. Het FPC van Gent beschikt vandaag over een afdeling voor observatie en oriëntatie die ik binnenkort zelf ga bezoeken.

Les questions de M. Maingain se réfèrent au cas qui a fait l'objet ces derniers jours de nombreux commentaires et explications dans les médias. Pour des raisons médicales qui ressortissent au secret professionnel des médecins traitants, ceux-ci ont décidé d'arrêter la procédure d'euthanasie qui avait été organisée dans le cadre de l'arrêt de la cour d'appel de Bruxelles et qui entérinait un accord entre l'État belge et la personne concernée sur la facilitation de la procédure d'euthanasie.

Je ne pouvais, dans ce contexte précis, que prendre – à partir de ce moment-là – une décision pour transférer l'intéressé au Centre de psychiatrie légale (CPL) de Gand, qui offrait la possibilité de le mettre en observation en vue de pouvoir l'orienter vers un traitement et un trajet de soins adéquats.

Sans entrer dans les détails du dossier individuel, je puis vous informer que l'intéressé a séjourné dans les sections de défense sociale de Merksplas et de Turnhout. J'ai décidé d'un transfert vers le CPL de Gand la semaine dernière. Il a eu lieu jeudi dernier. Je suis en contact étroit avec mon homologue néerlandais pour qu'un éventuel transfèrement de l'intéressé vers les Pays-Bas soit rendu possible tant dans les faits qu'en droit. Une note relative au transfert n'est pas encore prévue, l'interné étant actuellement en observation au CPL de Gand.

Les fonctionnaires de l'administration centrale de la Justice se concertent avec leurs homologues néerlandais en vue d'élaborer un régime juridique. Il n'existe pour le moment aucune proposition d'accord portant sur le coût d'un éventuel transfert de l'interné vers les Pays-Bas. Ce point doit donc encore faire l'objet de discussions.

En ce qui concerne la question de M. Maingain sur la condamnation récente de la Belgique par la Cour européenne des droits de l'homme relative au traitement des internés, je me réfère d'abord à ce qui a été et sera réalisé en termes de placements dans les nouveaux centres spécialisés de Gand et d'Anvers. Dans l'intervalle, j'ai entamé un dialogue constructif avec ma collègue de la Santé publique, Maggie De Block, sur la question des soins médicaux et psychiatriques prodigués aux détenus, y compris les internés. Ces soins pourraient être encore meilleurs. Je suis convaincu que ce n'est pas seulement à la Justice de les prendre en charge et que la coopération avec le département de Mme De Block conduira à une amélioration. Je ferai le maximum pour trouver une solution budgétaire en ce domaine avec mes collègues.

Le Centre de psychiatrie légale de Gand compte 264 places effectives réparties sur quatre sections, chacune avec une fonction thérapeutique, un environnement et un régime spécifiques. En principe, les patients passent au cours de leur trajet thérapeutique d'une section à l'autre, la première étant dédiée à l'accueil et à l'observation en vue du diagnostic, la dernière étant consacrée aux internés presque aptes à être transférés dans une institution classique de soins.

Selon la convention conclue avec les partenaires privés, le Centre se remplira progressivement jusqu'en novembre prochain. À l'heure actuelle, il héberge 41 internés. Les décisions de placement vers le Centre relèvent de la compétence des commissions de défense sociale néerlandophones, en fonction des critères médicaux et des capacités de l'institution.

À l'heure actuelle, tous les internés sont hébergés dans la première section, vu que le Centre n'a ouvert ses

portes que très récemment.

En date du 23 septembre dernier, 1 091 internés résidaient dans des établissements de la DG EPI. Parmi ceux-ci, on en comptait 643 en Flandre, dont 436 dans les sections de défense sociale de Turnhout et de Merksplas et 247 en annexe psychiatrique. En Wallonie, on en comptait 313, dont 200 à l'établissement de défense sociale de Paifve, 113 en annexe psychiatrique et 95 à Bruxelles, tous en annexe psychiatrique.

Vrouwelijke geïnterneerden verblijven vooral in Brugge en Berkendael. Beiden zijn erkend als instellingen van sociaal verweer. Enkele vrouwelijke geïnterneerden verblijven vandaag in de psychiatrische afdelingen van andere gevangenissen, zoals in de penitenciaire instelling van Gent.

06.04 Olivier Maingain (FDF): Monsieur le président, je remercie le ministre pour cette réponse détaillée qui permet d'avoir une vue d'ensemble plus précise. Je prends bonne note des intentions du ministre. J'attendrai de voir la manière dont le projet se poursuit et s'exécute.

06.05 Goedele Uyttersprot (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord.

Het verheugt mij te horen dat u van bij de aanvang van uw ministerschap bezig bent met deze problematiek die toch al eventjes bestaat. Het is de hoogste tijd dat er naar een oplossing wordt gezocht en dat mensen op die manier adequaat en duurzaam worden behandeld. Rome is niet op een dag gebouwd. Het stemt positief dat u de dialoog aangaat met collega-ministers, dat u het terrein opgaat en dat u concreet voorziet in meer mogelijkheden voor geïnterneerden op korte termijn.

Het feit dat u dit zo nauwgezet opvolgt, stemt mij hoopvol.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

07 Vraag van mevrouw Karin Jiroflée aan de minister van Justitie over "de controle inzake gokverslaving" (nr. 1141)

07 Question de Mme Karin Jiroflée au ministre de la Justice sur "le contrôle en matière d'assuétude aux jeux de hasard" (n° 1141)

07.01 Karin Jiroflée (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het is moeilijk om het aantal gokverslaafden in België in te schatten; sommigen spreken over dertigduizend, anderen over honderdduizend. Het staat wel als een paal boven water dat nogal wat organisaties die zich daarmee bezighouden, gokverslaving een ernstig probleem vinden. Nu zien wij dat zelfs de Gezinsbond al aan de bel trekt.

Gokken gaat veel verder dan alleen het individu want leidt dikwijls ook tot familiale en financiële problemen. Vaak trekken gokverslaafden hun hele omgeving mee in een negatieve spiraal van afhankelijkheid. Het is een maatschappelijk probleem dat terecht wordt aangekaart door een aantal organisaties.

De overheid heeft in het verleden die problematiek duidelijk onderkend. In 1999 werd de Kansspelcommissie opgericht en in 2004 werd gestart met het Excluded Persons Information System, de registratie van personen die om allerlei redenen geen toegang meer krijgen tot reële en virtuele gelegenheden om te gokken. Beide werden opgericht met de bedoeling om te strijden tegen de problematiek van de gokverslaving.

Een aantal voorvallen toont aan dat de controlemechanismen niet of slechts gebrekkig werken. Het bekendste voorbeeld dateert van september 2014, toen wij een ontluisterende reportage van Tom Van Assche konden zien, die aantoonde dat de hele lijst of de registratie door EPIS absoluut niet werkt. Hij toonde aan dat op eenenveertig goksites die door de Kansspelcommissie worden gecontroleerd, een geregistreerd individu zich toch zonder problemen kon inschrijven. Naar aanleiding daarvan zou de vorige minister van Justitie een onderzoek instellen.

Mijnheer de minister, wat is het resultaat van dit onderzoek? Is er sindsdien iets aan gebeurd? Bent u ondertussen met dat onderzoek bezig?

Ten tweede, in uw beleidsverklaring gaf u aan dat het aantal casino's zou worden verhoogd van negen tot elf. Er zou ook een regeling worden uitgewerkt om cruiseschepen toe te laten kansspelen te exploiteren in onze territoriale wateren. Wat is de aanleiding daartoe? Waarom is dat nodig?

Een derde vraag die ik op u wil afvuren is de volgende. Als het klopt dat men er nu al niet in slaagt om de problematiek afdoende op te volgen, hoe zal men dat dan in de toekomst aanpakken? Plant u ook een beleid ten aanzien van gokverslaafden?

07.02 Minister **Koen Geens**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Jiroflée, er werd aan de Kansspelcommissie gevraagd wat er precies aan de hand is en zij heeft mij de nodige toelichting gegeven. Daaruit blijkt dat de databank met uitgesloten spelers wel werkt en wordt toegepast op casino's, speelzalen en onlinewebsites. Het EPIS werkt dus, maar een belangrijke verbetering van dat systeem bestaat erin de identiteit van de onlinespelers te controleren aan de hand van het Rijksregister. Het controlesysteem is nog onvolkomen doordat er geen structurele verbinding is met het Rijksregister. Er is contact opgenomen met Binnenlandse Zaken om een oplossing uit te werken.

Aangaande uw tweede vraag, het regeerakkoord spreekt inderdaad over een uitbreiding met twee casino's en een regeling voor de cruiseschepen. De kanaliseringopdracht inzake kansspelen houdt in dat een voldoende attractief maar gereguleerd aanbod aan kansspelen beschikbaar is. Als wij de kwetsbare speler willen blijven uitsluiten, moet er een attractieve markt zijn, want anders begeeft de kwetsbare speler zich zeer gemakkelijk naar een andere lidstaat of een illegale website. De nood werd dus vastgesteld om in een uitbreiding van de kanalisering te voorzien op het vlak van casino's. Voor de cruiseschepen gaat het over de specifieke situatie van de internationale schepen, waarbij wij willen vermijden dat de regels inzake kansspelen met zich meebrengen dat die schepen de Belgische havens niet zouden aandoen.

Ik kom tot uw derde vraag. Het principe van uitsluiting van spelers via EPIS wordt verder uitgebouwd. In samenspraak met de Kansspelcommissie zal in de toekomst een beleid worden ontwikkeld dat rekening houdt met de bescherming van de speler. Vandaag zijn reeds meer dan tweehonderdtachtigduizend spelers uitgesloten en wij kunnen besluiten dat het bestaande systeem werkt, al moet er nog gestreefd worden naar verbetering.

Uw vierde vraag, een beleid ten aanzien van gokverslaafden is inherent verbonden met een beleid inzake kansspelen. De wetgever heeft reeds een goed initiatief genomen door uitsluiting door een derde bij een probleem van gokverslaving te organiseren. Daarnaast heeft de Kansspelcommissie inzake het bereiken van gokverslaafde spelers online een samenwerking ontwikkeld met de sector van de hulpverlening, waarbij een speler op een gespecialiseerde website kan toetsen of hij gokverslaafd is en kan nagaan waar hij voor hulp terecht kan. Ik reken daarbij ook op de medewerking van de Gemeenschappen om de hulpverlening voor de gokverslaafde speler te verbeteren.

07.03 **Karin Jiroflée** (sp.a): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben bijzonder blij te horen dat er wel degelijk wordt gewerkt aan die problematiek.

Staat u mij toe nog een kleine bijkomende vraag te stellen over het probleem van het Rijksregisternummer. Ik vraag mij namelijk af op welke termijn dit kan opgelost worden.

Ik heb wel een probleem met de redenering dat probleemspelers voldoende gecontroleerde gelegenheid moeten krijgen. Daarbij heb ik eerlijk gezegd het gevoel dat dit een drogreden is. Ik zie niet in hoe het verhogen van negen naar elf casino's dat kan verhelpen. Als er nu al een probleem is, dan is dat volgens mij het verkeerde signaal.

Een timing in verband met het Rijksregisternummer zou mij nog wel interesseren, mijnheer de minister.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

De **voorzitter**: Vragen nrs 1191 en 1192 van mevrouw Smeyers worden omgezet in schriftelijke vragen.

08 **Question de M. Emir Kir au ministre de la Justice sur "la perquisition chez les sans-papiers"**
(n° 1226)

08 **Vraag van de heer Emir Kir aan de minister van Justitie over "de huiszoekingen bij sans-papiers"**

(nr. 1226)

08.01 Emir Kir (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, nous avons été nombreux à être choqués par les déclarations de Théo Francken dans la presse du 22 décembre dernier concernant les perquisitions possibles chez les personnes sans papiers, ceci sans mandat.

Ce 22 décembre, nous apprenons qu'un groupe de travail, associant la Justice, étudiait la possibilité de revoir la loi sur la fonction de police afin de permettre à l'Office des Étrangers de se passer d'un mandat délivré par un juge pour perquisitionner chez un sans-papiers. Une telle mesure contreviendrait gravement aux droits conférés par l'article 15 de notre Constitution, mais aussi à l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme qui garantissent l'inviolabilité du domicile.

Mes questions seront simples.

Confirmez-vous l'existence de ce groupe de travail?

S'est-il déjà réuni et quelles sont ses premières conclusions?

Quel est l'objectif précis de ce groupe de travail?

Quelle a été votre réaction suite à cette proposition?

Quelle est votre position à ce sujet aujourd'hui?

Existe-t-il d'autres situations dans lesquelles il serait envisagé de retirer le contrôle de la magistrature sur des opérations de police?

08.02 Koen Geens, ministre: Monsieur le président, monsieur Kir, je suppose que vous faites allusion à l'article paru le 22 décembre 2014 dans *De Standaard* sous le titre traduit en français "Il faut pouvoir perquisitionner sans mandat chez les sans-papiers". Il y est mentionné que le secrétaire d'État à l'Asile et à la Migration confirme qu'un groupe de travail, associant la Justice, se penche sur la proposition de l'Office des Étrangers et que lui-même ne souhaite pas encore s'exprimer sur le sujet.

Je n'ai personnellement pas encore vu de proposition émanant de l'Office. Si le secrétaire d'État souhaite proposer un amendement à la loi sur la fonction de police, j'en prendrai évidemment connaissance avec intérêt et en accordant une attention particulière à ce qui touche aux droits et au respect de la vie privée et familiale, y compris le principe de l'inviolabilité du domicile, tel que prévu dans les dispositions internationales et constitutionnelles.

À ma connaissance, aucun groupe de travail n'a encore été consacré spécifiquement à cette question, auquel la Justice aurait participé. Vous comprendrez que je ne puis me prononcer sur une proposition que je n'ai toujours pas vue ni me livrer à une analyse qui se baserait sur un article paru dans la presse.

En ce qui concerne votre dernière question, je répondrai que je ne prévois actuellement aucune réduction du contrôle judiciaire sur les missions de la police.

08.03 Emir Kir (PS): Monsieur le ministre, votre position me rassure. Vous comprenez que je reste toujours inquiet quant à l'attitude de votre collègue, M. Francken.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

09 Questions jointes de

- M. Georges Gilkinet au ministre de la Justice sur "le manque de moyens humains au tribunal de première instance de Namur" (n° 1251)

- M. Stéphane Crusnière au ministre de la Justice sur "le retard de la publication de vacances de poste de juges de paix" (n° 1284)

- M. Christian Brotcorne au ministre de la Justice sur "le manque de personnel de greffe dans les tribunaux" (n° 1315)

- M. Philippe Goffin au ministre de la Justice sur "le non-respect du cadre de personnel prévu dans les palais de justice" (n° 1344)

09 Samengevoegde vragen van

- de heer Georges Gilkinet aan de minister van Justitie over "het gebrek aan personeel bij de rechtbank van eerste aanleg te Namen" (nr. 1251)

- de heer Stéphane Crusnière aan de minister van Justitie over "de vertraging bij de publicatie van

vacatures voor vrederechters" (nr. 1284)

- de heer Christian Brotcorne aan de minister van Justitie over "het tekort aan griffiepersoneel in de rechtbanken" (nr. 1315)

- de heer Philippe Goffin aan de minister van Justitie over "het niet invullen van de personeelsformatie voor de gerechtsgebouwen" (nr. 1344)

09.01 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, monsieur le ministre, au cours de la dernière législature, j'ai à plusieurs reprises attiré l'attention de vos prédécesseurs sur les conditions humaines et matérielles difficiles dans lesquelles le personnel et les magistrats des tribunaux namurois étaient contraints de travailler. Alors que la construction des nouveaux palais de justice de Dinant et Namur tarde décidément à se concrétiser, la situation continue à se détériorer notamment sur le plan du personnel du fait des mesures d'économies linéaires décidées par votre gouvernement.

Si cette situation n'est pas propre à la province de Namur, elle s'y traduit par des conséquences concrètes. En effet, le procureur du Roi et le président du tribunal de première instance de Namur ont annoncé le 9 janvier que des affaires fixées seront remises "ultérieurement" en raison de sous-effectif grave tant au parquet qu'au greffe.

Cette décision démontre à quel point les choix du gouvernement fédéral d'imposer des économies linéaires qui vont toucher l'ensemble du pouvoir judiciaire (avec notamment une diminution de fait du nombre de magistrats) vont accroître encore l'arriéré judiciaire et risquent d'entamer la qualité du service rendu aux justiciables. Elle appelle une réaction concrète et rapide de la part du gouvernement.

Monsieur le ministre, avez-vous pris connaissance de la décision du procureur du Roi et du président du tribunal de première instance de Namur de suspendre le traitement d'affaires fixées faute de personnel? Quelle a été votre réaction? Contact a-t-il été pris avec eux? Combien de dossiers sont-ils concernés? Quel sera le retard pris pour leur traitement?

Pouvez-vous me dire quelles mesures sont envisagées pour répondre aux besoins humains du tribunal de première instance de Namur? Du personnel et des magistrats supplémentaires seront-ils affectés à Namur et Dinant? Dans quel délai cela sera-t-il mis en oeuvre?

D'autres arrondissements judiciaires sont-ils confrontés aux mêmes difficultés? Quel dispositif structurel comptez-vous mettre en oeuvre pour y répondre?

09.02 Stéphane Crusnière (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, je me permets de vous interpellier concernant la situation au sein de la justice de paix dans le deuxième canton de Wavre. En décembre dernier, on a évoqué la fermeture potentielle de cette justice de paix suite au départ à la pension du juge et au retard dans la publication de la vacance du poste. Depuis, une solution temporaire a été trouvée jusqu'à ce qu'un nouveau juge de paix puisse être nommé. Ce sont les juges de paix d'autres cantons, si mes informations sont correctes, qui assureront l'intérim à Wavre et qui gèreront les urgences.

Dans un second temps, une juge de paix actuellement suppléante en passe d'être nommée sera en charge du deuxième canton de Wavre jusqu'à ce qu'une nomination définitive intervienne. Une solution a certes été trouvée, mais il aurait été plus facile de procéder directement à la nomination définitive d'un nouveau juge.

Monsieur le ministre, cette situation pose question surtout que le départ à la retraite de l'ancien juge de paix de Wavre était planifié. De plus, ce cas précis ne semble pas être un cas isolé: le même problème pourrait se poser fin février à Braine-l'Alleud. Il semble que vous souhaitiez, pour des raisons budgétaires, établir un listing des nominations prioritaires. Cette liste des postes a-t-elle déjà pu être établie? Sur la base de quels critères? Si la liste a été faite, qu'en est-il pour Wavre? Peut-on rassurer Braine-l'Alleud qui sera bientôt dans une situation similaire? Si cette liste n'a pas encore été établie, quand peut-on espérer qu'elle le sera? Comment comptez-vous organiser les choses en pratique dans l'attente des nominations?

09.03 Philippe Goffin (MR): Monsieur le ministre, l'Association syndicale des magistrats a annoncé vouloir déposer une plainte contre l'État belge en raison du manque de moyens consacrés à la Justice. À titre individuel, certains chefs de corps de tribunaux et certains magistrats envisageraient également d'attaquer l'État belge en référé afin qu'il soit forcé de respecter le cadre prévu de personnel dans les palais de justice.

Ainsi, la présidente de l'Association syndicale des magistrats, Manuela Cadelli, annonce qu'il manque

actuellement cinq magistrats au parquet de Namur. Selon elle, sur 250 magistrats en activité, 100 ne seront pas remplacés en 2015. Au total, sur cinq ans, 400 magistrats partant à la retraite ne seraient ainsi pas remplacés. La situation serait semblable au sein des greffes.

Monsieur le ministre, je souhaiterais faire le point avec vous sur cette problématique. On annonce souvent un renouvellement important des cadres de la Justice en raison de nombreux départs à la retraite. Comment comptez-vous y faire face? Confirmez-vous le non-remplacement de certains magistrats? En va-t-il de même pour les greffiers? Le cas échéant, le taux de non-remplacement annoncé par l'Association syndicale des magistrats est-il correct?

09.04 Koen Geens, ministre: Monsieur le président, je suis évidemment bien conscient de cette problématique. C'est la raison pour laquelle j'ai décidé de rencontrer personnellement par ressort, tant au niveau du ministère public que du siège, l'ensemble des chefs de corps, des présidents et des procureurs de division pour discuter avec eux des priorités en matière de recrutement et de décider de l'ordre d'urgence des fonctions vacantes à pourvoir au sein de leur ressort. Je démarre cette série de rencontres dès ce soir. J'ai jugé opportun d'y inviter également les greffiers en chef et les secrétaires en chef.

J'ai demandé aux chefs de corps de bien vouloir donner un état de la situation actuelle du personnel ainsi que leur point de vue sur la façon de pourvoir les postes vacants de magistrat et de personnel judiciaire en tenant compte du contexte budgétaire et du coût des recrutements. Ce n'est qu'après cette concertation et un dialogue avec les collègues qu'une synthèse sur les demandes prioritaires pourra être dressée.

Je compte défendre le dossier de la Justice lors du prochain contrôle budgétaire en l'accompagnant d'un projet de loi pot-pourri visant une réduction de la charge de travail. Il est encore trop tôt pour se prononcer sur le rythme d'économies que je présenterai.

09.05 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je conviens que vous héritez d'un dossier difficile et des conséquences des choix ou non-choix de vos prédécesseurs. Vous admettez avec nous que la situation est catastrophique et que, dans un État démocratique, le fait de rendre la justice correctement est essentiel au vivre ensemble.

La semaine dernière, nous avons vécu des faits très graves dans un pays voisin. Une des responsabilités dans un État est de permettre aux personnes impliquées dans un procès, qu'elles soient prévenu ou plaignant, d'être jugées dans de bonnes conditions de façon relativement rapide. J'apprécie que vous descendiez sur le terrain et que vous rencontriez les uns et les autres pour trouver des solutions. Vous avez expliqué que vous travaillez dans un cadre budgétaire qui est connu. On ne peut pas faire saigner des pierres. Une série de missions essentielles à l'État de droit et à la solidarité ne sont dès lors plus rencontrées dans notre pays aujourd'hui, du fait de ce carcan budgétaire. Cela vaut pour la Justice comme pour d'autres dossiers. Collectivement, votre gouvernement doit prendre conscience de la situation.

Je regrette par ailleurs que vous n'ayez pas eu de réponse spécifique par rapport à la situation namuroise. Je conviens que mes collègues d'autres provinces se posent également des questions. Namur n'est pas la seule province impactée par cette situation. Néanmoins, à un moment donné, vous devez pouvoir, territoire par territoire, apporter des réponses concrètes aux questions qui sont posées.

09.06 Stéphane Crusnière (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour les réponses apportées. Depuis quelques mois, vous avez pu vous rendre compte de l'état dans lequel se trouve la Justice et de l'obligation de trouver des moyens pour pouvoir répondre à tous ces départs. J'entends que vous commencez dès aujourd'hui les rencontres sur le terrain pour établir ces listes. Nous y serons attentifs. J'espère que le parlement sera rapidement informé sur les priorités que vous comptez donner en matière de recrutement dans les différentes provinces. J'espère également que vous obtiendrez les moyens que vous comptez demander pour pouvoir étendre ces recrutements.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

10 Question de M. Georges Gilkinet au ministre de la Justice sur "l'existence d'une information ou d'une instruction judiciaire quant aux conséquences au plan belge du dossier français dit du 'Kazakhgate'" (n° 1266)

10 Vraag van de heer Georges Gilkinet aan de minister van Justitie over "het bestaan van een

gerechtelijk of een opsporingsonderzoek met betrekking tot de gevolgen op Belgisch niveau van het Franse gerechtelijke dossier 'Kazakhgate'" (nr. 1266)

10.01 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, monsieur le ministre, la presse française a largement fait écho, au mois d'octobre 2014, de l'enquête dite du Kazakhgate relative à des soupçons de rétrocommissions dans le cadre du contrat signé en 2010 par des sociétés françaises au Kazakhstan. Cette enquête, aussi connue en Belgique sous le nom de dossier Chodiev, impliquerait éventuellement notre pays, puisque ces rétrocommissions auraient servi à la "corruption d'agents publics étrangers", en l'occurrence, d'agents belges. Il s'agit de faits potentiellement graves et à tout le moins interpellants, qui ne peuvent laisser la justice belge indifférente.

Sans entrer dans les détails d'un dossier qui est à l'instruction dans un pays voisin, dont le contenu a été exposé dans l'article du journal *Le Monde* du 8 octobre dernier (annexé à ma question), je souhaiterais savoir si cette affaire a des implications dans notre pays, soit sous la forme d'une demande française d'entraide judiciaire avec la Belgique, soit via la mise à l'information ou à l'instruction du dossier, à l'initiative de la justice belge.

Monsieur le ministre, l'État belge a-t-il été saisi d'une demande d'entraide judiciaire de la France sur ce dossier du Kazakhgate, en rapport avec l'accusation de corruption d'agents publics étrangers? Si oui, à quelle date? Quelle suite a-t-elle été donnée?

Indépendamment d'une telle demande, ce dossier est-il à l'information ou à l'instruction au niveau belge et, le cas échéant, qui en a pris l'initiative? Pouvez-vous m'indiquer son état d'avancement? Quels sont les moyens qui y sont consacrés? Un juge d'instruction a-t-il été désigné? Quelles sont les prochaines étapes dans ce dossier et les prévisions quant à son délai d'aboutissement?

10.02 Koen Geens, ministre: Cher collègue, vous comprendrez qu'en vertu de la stricte séparation des pouvoirs, c'est au parquet qu'il revient de déterminer les éléments d'une enquête qui peuvent être communiqués. Voici la synthèse des éléments telle qu'elle m'a été transmise par le ministère public à propos du dossier sur lequel vous m'interrogez.

Les autorités judiciaires françaises ont adressé une demande d'entraide judiciaire aux autorités belges. Cette commission rogatoire a été confiée à un juge d'instruction du tribunal de première instance francophone de Bruxelles. Des devoirs d'enquête ont été réalisés par la police judiciaire fédérale, de juin à septembre 2014.

À l'occasion de cette commission rogatoire émanant des autorités judiciaires françaises, l'Office central pour la Répression de la Corruption (OCRC) de la police fédérale a établi un procès-verbal initial qui a été reçu par le parquet du procureur du Roi de Bruxelles le 31 octobre 2014. Ce procès-verbal initial a donné lieu à l'ouverture d'une information pénale à charge de X, qui est actuellement en cours.

10.03 Georges Gilkinet (Ecolo-Groen): Monsieur le ministre, je vous remercie pour ces informations. Si celles-ci sont relativement succinctes, je note néanmoins deux éléments importants, à savoir l'existence d'une commission rogatoire française, ce qui montre, puisque la mise en examen est postérieure à celle-ci, que des éléments justifient cette mise à l'instruction, et le fait que le procureur s'occupe du dossier. Laissons la justice faire son travail, mais ce dossier présente un impact potentiel important, y compris en Belgique. Vous pouvez compter sur moi, dans le cadre du respect de la séparation des pouvoirs, pour le suivre attentivement en tant que membre de la Chambre.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 Samengevoegde vragen van

- de heer Hans Bonte aan de minister van Justitie over "het indijken van radicalisme in gevangenissen" (nr. 1278)
- de heer Koen Metsu aan de vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met Grote Steden en de Regie der Gebouwen, over "de radicalisering in gevangenissen" (nr. 1282)
- de heer Veli Yüksel aan de minister van Justitie over "de radicalisering binnen de gevangismuren" (nr. 1311)

- de heer Filip Dewinter aan de minister van Justitie over "de plannen om de radicalisering van moslims in de gevangenissen tegen te gaan" (nr. 1333)
- mevrouw Sarah Smeyers aan de minister van Justitie over "de radicalisering in gevangenissen" (nr. 1339)
- mevrouw Laurette Onkelinx aan de minister van Justitie over "het radicalisme in de gevangenissen" (nr. 1348)
- mevrouw Sophie De Wit aan de minister van Justitie over "de aanpak van radicalisering in de Belgische gevangenissen" (nr. 1356)

11 Questions jointes de

- M. Hans Bonte au ministre de la Justice sur "la lutte contre le radicalisme dans les prisons" (n° 1278)
- M. Koen Metsu au vice-premier ministre et ministre de la Sécurité et de l'Intérieur, chargé des Grandes Villes et de la Régie des Bâtiments, sur "la radicalisation dans les prisons" (n° 1282)
- M. Veli Yüksel au ministre de la Justice sur "la radicalisation dans l'enceinte des établissements pénitentiaires" (n° 1311)
- M. Filip Dewinter au ministre de la Justice sur "les projets destinés à lutter contre la radicalisation des détenus de confession musulmane" (n° 1333)
- Mme Sarah Smeyers au ministre de la Justice sur "la radicalisation dans les prisons" (n° 1339)
- Mme Laurette Onkelinx au ministre de la Justice sur "le radicalisme en prison" (n° 1348)
- Mme Sophie De Wit au ministre de la Justice sur "la gestion du radicalisme dans les prisons belges" (n° 1356)

11.01 Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, vous avez joint à ces questions ma question n° 1348 sur la radicalisation dans les prisons. C'est bien normal. Mais vous vouliez également joindre ma question n° 1347 sur les services de renseignement. J'espère que ce n'est pas le cas car ces deux questions n'ont rien à voir l'une avec l'autre. D'un côté, je parle des prisons et, de l'autre, de la Sûreté de l'État. Je demande que ces questions soient disjointes.

Le **président**: D'accord.

11.02 Hans Bonte (sp.a): Mijnheer de minister, de vorige spreker had het over de strikte scheiding van de machten. Ik wil vooraf meegeven dat ik van een vergadering kom waarin iedereen de mond vol had over radicalisme en eenheid in het beleid.

Ik kom van een vergadering waarin wij het hadden over de opvolging van personen die zijn teruggekeerd naar ons land. Het is een zeer moeilijk en gevoelig thema. Ik kan u verzekeren, mijnheer de minister, dat ik een dossier heb gezien waarvan ik zeg dat Justitie staatsbedreigend is. De manier waarop Justitie omspringt met informatie en die vooral niet doorgeeft, creëert onveiligheid. Ik zal u de gegevens bezorgen. Ik hoop dat u de tijd vindt om ze te bekijken. Het is wraakroepend.

Mijnheer de minister, het kost geen enkele euro om afspraken na te komen. Afspraken worden gemaakt, maar worden absoluut niet nageleefd. Ik wou dat vooraf kwijt, omdat het mij zeer hoog zit dat wij op die manier risico's lopen met personen die terugkeren naar ons land.

Dat gezegd zijnde, u hebt maatregelen aangekondigd waarover ook al heel veel werd gesproken. Ik heb het dan over het probleem van het radicalisme, de radicalisering en de rekrutering in gevangenissen. Er is volgens mij meer capaciteit nodig. Wij leiden dat af uit de noodkreet van de hoofdconsulent, Said Abarkan. Hij gaf in de krant aan dat er zeer veel tekorten zijn om op dat vlak efficiënt te kunnen werken. De idee is intussen al maanden en zelfs al jaren oud. Uit het Parijse drama en ook uit voorvallen bij ons leren we dat er effectief zeer zwaar wordt gerekruteerd en geradicaliseerd in tal van instellingen.

Mijnheer de minister, hebt u enig zicht op de behoefte? U zou dat kunnen meten, want het gaat hier over een islamconsulent. Over welke doelgroepen spreken we? Hoeveel moslimgelovigen zijn er in onze gevangenissen?

Hebt u enig zicht op het aantal islamconsulenten dat vandaag actief is? Hoeveel wilt u er extra aanstellen? Hoeveel zijn er vandaag in het kader opgenomen? Op welke manier overweegt de regering dat kader uit te breiden en extra consulenten aan te werven? Wat is de timing ter zake?

Ik heb samen met een aantal collega's-burgemeesters in augustus 2013 een aantal maatregelen naar voren geschoven, over de partijgrenzen van meerderheid en oppositie heen, en ik kan alleen maar vaststellen,

samen met mijn collega's, dat er daarvan zeer weinig gerealiseerd is. Voor alle duidelijkheid, dat is niet uw verantwoordelijkheid, het is een algemene verantwoordelijkheid.

Mijnheer de minister, ten slotte wil ik aandacht vragen voor een actueel fenomeen – ik werd er daarstraks tijdens het overleg nog op gewezen –, namelijk de radicalisering en rekrutering in jeugdinstituten, in gesloten instellingen en in allerlei internaten.

Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om u aan te moedigen om ook met de regio's daaromtrent een sluitend akkoord te maken, want anders dreigt u te dweilen met de kraan open. Wetende dat de radicalisering vandaag zich vooral richt tot vijftien-, zestien- en zeventienjarigen, begrijpt u dat het effectief noodzakelijk is dat de regio's in die instellingen hun verantwoordelijkheid nemen. Ik hoop dat u daarover een sluitend akkoord kunt vinden.

11.03 Koen Metsu (N-VA): Mijnheer de minister, mijn vraag werd "geredigeerd", ik had ze gericht aan minister van Binnenlandse Zaken Jambon, maar ik ben blij dat ik ze ook aan u kan en mag stellen. U hebt de voorbije dagen immers reeds bewezen dat u zich hebt vastgebeten in het dossier en u lijkt heel vastberaden om het hoofd te bieden aan de radicalisering in de gevangenissen.

Ik laat de omkadering van de vraag een beetje achterwege, want de problematiek is voldoende bekend, me dunkt. Bij het opmaken van de profielen van moslimterroristen blijkt heel vaak dat zij geradicaliseerd geraken in de gevangenis en zodoende hun bacteriën, hun ziekte verder verspreiden onder andere prooien.

Ik heb inzake die heikele thematiek een aantal pertinente vragen. We vernemen dat u op zeer korte termijn antiradicaliseringsmaatregelen zult nemen. Kunt u reeds iets meer zeggen over die maatregelen?

Het lijkt ons zeer precair en cruciaal om hier heel kort op de bal te spelen. Welke timing stelt u voorop? Met andere woorden, hoeveel tijd zal het in beslag nemen vooraleer de genomen besluiten op het terrein hun uitvoering krijgen?

Hoe verloopt de coördinatie met het directoraat-generaal Penitentiare Inrichtingen van de FOD Justitie?

Ten slotte, aangezien ook de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken zich over het dossier ontfermt, vernam ik graag wie van u beiden finaal verantwoordelijk is voor het uitrollen van het antiradicaliseringsbeleid binnen het gevangeniswezen.

11.04 Veli Yüksel (CD&V): Mijnheer de minister, de radicalisering en rekrutering van personen die vatbaar zijn voor geradicaliseerde boodschappen, zijn jammer genoeg een realiteit in onze gevangenissen. U hebt een paar dagen geleden aangekondigd dat u wat dat betreft met een plan zou komen. U hebt in de media met lof gesproken over het werk van de islamconsulenten. Die consulenten hebben contacten binnen de gevangenis muren, directe contacten met personen die de islam aanhangen. Zij spelen een centrale rol en kunnen ook bij de deradicalisering in de gevangenis een cruciale rol spelen.

Misschien kunt u aangeven hoe groot het probleem van de radicalisering in onze penitentiare instellingen is? Hoe groot is de doelgroep waarover men spreekt?

U hebt het al aangekondigd, maar ik wil van u nog eens expliciet horen of u van plan bent om het aantal islamconsulenten uit te breiden. Ik heb in de krant gelezen dat er vandaag 18 VTE's actief zijn. Naar hoeveel VTE's zou u willen gaan?

Belangrijk is ook te weten hoe de selectie gebeurt. Het zijn immers personen die ook in contact zullen staan met potentiële jihadaanhangers of islamgelovigen die kunnen radicaliseren.

Welke andere maatregelen overweegt u om radicalisering in de gevangenissen tegen te gaan?

11.05 Sarah Smeyers (N-VA): Mijnheer de minister, ik heb soortgelijke vragen als mijn voorganger. Wij willen er trouwens geen gewoonte van maken, om per fractie verschillende vragen te stellen. De vraag van de heer Metsu was echter aan de minister van Binnenlandse Zaken gericht. Wij willen u dus niet extra overladen.

Mijnheer de minister, de daders van de vreselijke aanslagen in Parijs bleken effectief in de cel tot

moslimextremisten te zijn geradicaliseerd. Niet alleen in Frankrijk maar ook hier in België wordt vastgesteld dat een deel van de moslims vooral na hun verblijf in de gevangenis radicale moslims worden.

U was zich eerder al bewust van dat probleem. In het regeerakkoord is ook aandacht geschonken aan het probleem van de radicalisering en het terrorisme.

Echter, net na de aanslagen vorige week bent u met het actieplan Radicalisering aan komen zetten. U zet onder andere verder in op de moslimconsulenten. Zij moeten de radicalisering binnen de gevangenis muren tegengaan. Het effect daarvan kan wellicht nog worden aangescherpt.

Wij moeten ook meer aandacht schenken aan het apart plaatsen van extremistische moslims. Er komt tevens een criterium dat bepaalt hoe hoog het risico van radicalisering is, teneinde aldus de leidersfiguren niet met jonge moslims samen te zetten.

Mijnheer de minister, kunt u wat meer uitleg verschaffen bij uw plannen, om de radicalisering in de gevangenis tegen te gaan? Wat zijn uw concrete acties? Wat is het budget dat tegenover die plannen staat? Wat is de timing?

Op welke manier gebeurt uw plaatsingspolitiek? Zijn recent al bepaalde gevangenen in het kader van extremisme verplaatst? Over hoeveel gevangenen gaat het?

De heer Bonte heeft terecht al aangehaald dat op dit moment in het Vlaams Parlement een actuadebat plaatsvindt. Het gaat om een probleem dat niet binnen één departement valt.

De staatssecretaris van de Privacy heeft zopas een aantal vragen over terreurdreiging beantwoordt. Echter, ook een samenwerking met de deelstaten, met de minister van Welzijn en met de minister van Onderwijs is nodig. Uiteraard is samenwerking met de minister van Binnenlandse Zaken nodig.

Plant u overleg of heeft iemand anders het initiatief voor overleg genomen, teneinde één groot plan tegen radicalisering uit te werken?

Zijn er voldoende moslimconsulenten? Het antwoord is wellicht neen. Plant u dat aantal op te trekken? Worden er bijkomende moslimconsulenten opgeleid?

Hebt u nog andere concrete maatregelen? In de media gaf u aan het toepassingsgebied inzake de wet betreffende de telefoontap of andere bijzondere opsporingsmethoden te verruimen.

11.06 Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, la radicalisation dans les prisons n'est pas un phénomène nouveau. Ce n'est pas non plus l'apanage de la Belgique, même si elle s'est amplifiée dans notre pays en raison d'une surpopulation carcérale très inquiétante et des restrictions de personnel. Je reviendrai sur ce point. Toujours est-il que, dans ces conditions, il n'est pas possible de donner un travail aux détenus, travail susceptible de contrer véritablement le phénomène de radicalisation.

Pourquoi ne s'agit-il pas d'un phénomène nouveau? Pourquoi est-ce que cela existe, qu'il s'agisse de la radicalisation de l'islam ou de son orientation vers une criminalité grave? Parce que la prison est une terre de désespoir. Vu cette désespérance, celles et ceux qui amènent des réponses à des esprits plus sensibles, les conduisant à se radicaliser, voient leur tâche facilitée. Il en va de même dans certains quartiers où le désespoir social est total. On peut y trouver des hommes et des femmes qui se laissent plus facilement embrigader. La prison est donc un terrain favorable à la radicalisation. Ce faisant, il faut voir comment on peut agir, ce qui n'est vraiment pas aisé.

Comme certains de mes collègues, je voudrais savoir si vous disposez d'un rapport concernant ce phénomène en Belgique. On sait qu'il est plus présent dans certaines prisons que dans d'autres. Les conclusions d'un tel rapport peuvent-elles permettre de trouver des solutions?

Vous avez évoqué quelques solutions parmi lesquelles l'isolement. Qu'entendez-vous par isolement? S'agit-il d'isolement tel qu'on l'entend dans le régime habituel disciplinaire, à savoir placer en isolement des détenus pendant une période déterminée? Pensez-vous à une prison spécialisée? Mais alors, pour qui exactement? Pensez-vous à des quartiers de haute sécurité, comme il en a existé durant un certain temps

pour des détenus très dangereux – idée qui a été abandonnée depuis? À quoi pensez-vous exactement quand vous évoquez l'isolement?

Finalement, qui va-t-on isoler? Si ce sont des personnes qui ont été condamnées pour des faits liés au terrorisme, il y en a bien peu dans notre pays. Par contre, le phénomène de radicalisation est relativement large et, petit à petit, le nombre de détenus attirés vers ce fanatisme pose beaucoup de questions. Comment est-il possible de mener véritablement une politique d'isolement? Je n'ai pas de réponse à ce sujet.

Par contre, je crois que tout ce travail socioculturel vers la réinsertion, avec les détenus, est essentiel pour leur donner de l'espoir. Va-t-on parler de cela?

Va-t-on parler des conseillers musulmans? Leur nombre est-il suffisant? Comment peut-on les soutenir dans leur travail? Ils ne sont présents que de temps en temps en prison alors que les détenus plus fragiles sont confrontés quotidiennement à des discours de radicalisation.

Quelle est votre stratégie en termes de budget, de concertation, de ligne du temps? Je parle ici de la concertation avec le monde pénitentiaire mais aussi avec les Régions et Communautés, dans le cadre de partenariats avec la prison qui sont plus qu'efficaces pour éviter la radicalisation et favoriser la réinsertion.

11.07 Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik wil eerst graag mijn collega's bedanken, want zij hebben de hele toelichting al gegeven en ik zal die natuurlijk niet herhalen.

Mijnheer de minister, er blijven nog twee dingen over die mij voornamelijk interesseren.

Ten eerste, hoe gebeurt de plaatsingspolitiek nu? Hoe zult u dat weloverwogen doen? Wat mogen wij ons daar concreet bij voorstellen?

Ten tweede, mijn aandacht en interesse gaat uiteraard uit naar de uitbreiding van de opsporingsmethoden die u hebt aangekondigd. Daarover had ik graag ook iets meer concrete informatie gekregen. Komt dat in uw potpourri, in de algemene hervorming? Dat interesseert mij en ik verneem het zo meteen wel.

11.08 Minister Koen Geens: Mijnheer de voorzitter, beste collega's, u hebt meer vragen gesteld dan ik kan beantwoorden. Ik wil helemaal niet pretenderen dat wij het wiel opnieuw zullen uitvinden. Al sedert 2006 hebben wij namelijk een plan Radicalisering en sedert 2004 bestaat de kadernota Integrale Veiligheid al. Krachtens een wet van 2014 zal die kadernota het voorwerp moeten uitmaken van overleg met de Gemeenschappen en de Gewesten. De wet van 2014 bekrachtigt namelijk een samenwerkingsakkoord. Het is dus de bedoeling om het plan Radicalisering binnen de regering aan te passen aan de huidige noden, want 2006 is al een tijdje geleden. De kadernota Integrale Veiligheid dateert van 2004 en moet, overeenkomstig het regeerakkoord, aangepast worden en ik hoop dat dit nog kan vóór het nationaal politieplan van 2016, maar het spreekt vanzelf dat wij dat zullen moeten doen in het raam van de interministeriële conferentie voor Veiligheid en dat kan een werk van enige adem zijn.

Het spreekt ook vanzelf, benevens de deradicalisering binnen de gevangenen die mij het centraal punt lijkt te zijn in al uw vragen, dat er nog andere maatregelen zullen worden genomen door de regering. Sommige collega's hebben vragen gesteld over het af luisteren of over de uitbreiding van de af luistermogelijkheid voor bepaalde tot nu toe niet als misdrijf gekwalificeerde daden, zoals de rekrutering op een bepaalde manier of de aanmoediging van terrorisme. Dat zal vermoedelijk vrijdag het voorwerp uitmaken van overleg binnen de regering.

U zult mij dus toestaan mij te focussen op de kwestie van de radicalisering in de gevangenen. Ook daar vinden wij het wiel niet uit omdat er al lang sprake is van die deradicalisering en er ook al een aantal stappen zijn gezet.

Ik zal zo goed mogelijk proberen onderscheiden wat nieuw is en wat niet. In elk geval is u duidelijk dat Justitie, hoezeer het ook moet samenwerken met de andere ministers en met de Gemeenschappen en Gewesten, alleen bevoegd is voor de pijlers detectie van radicaliserende en geradicaliseerde gedetineerden en voor het nemen van tegenmaatregelen vanuit een detentieperspectief.

De pijler sociale preventie is aan de deelstaten besteed. Het is daar precies dat het samenwerkingsakkoord ons ertoe noopt samen te werken. Dat moet gebeuren in het raam van de interministeriële conferentie voor

Veiligheid- en handhavingsbeleid. Ik wijs erop dat het Overlegcomité van 28 januari meer dan waarschijnlijk die interministeriële conferentie zal voorbereiden.

Wat betreft de deradicalisering in gevangenen, werden in het verleden al een aantal concrete maatregelen genomen. Vooreerst hebben de politie-, veiligheids- en inlichtingendiensten aan bepaalde leden van het gevangeniswezen een begin van opleiding gegeven over het radicaliseringsprobleem. Er bestaat reeds een samenwerking tussen de Veiligheid van de Staat en het gevangeniswezen, onder meer in het raam van het actieplan Radicalisme, waarover ik u daarnet sprak. Ik heb misschien verkeerdelijk radicalisering gezegd. De twee worden door mekaar gebruikt. Dat is niet netjes, maar het is zo.

Het OCAD, de politie en het Crisiscentrum worden logischerwijs bij deze informatie-uitwisseling betrokken en er bestaan ook afspraken tussen het gevangeniswezen en het federaal parket wat betreft de uitwisseling van nuttige informatie.

U hebt mij gevraagd naar cijfers van het aantal moslims in de Belgische gevangenen. Daarvan houdt mijn penitentiare administratie geen cijfers bij. Ik kan u dus niet concreet antwoorden.

Wel is het zo dat de Belgische gevangenen een populatie hebben van 35, wat men noemt, aan het moslimfundamentalisme gebonden terro-geïntegreerden.

Wat de toekomst betreft, kan ik het volgende meedelen. Het aantal islamconsulenten zou vandaag 18 voltijdse equivalenten moeten bedragen. Hoewel ze met 19 zijn, nemen er vandaag slechts 16,45 voltijdse equivalenten de plaats van de 18 in. Op dit ogenblik loopt een procedure van beroep tegen het advies van de Inspectie van Financiën bij de minister van Begroting om dit kader volledig ingevuld te krijgen tot beloop van 18 voltijdse equivalenten.

Gisteren heb ik de Nederlandstalige en Franstalige vertegenwoordiger van alle Belgische islamconsulenten ontmoet. De consulenten moeten op dit ogenblik een vorming vormen bij EPI, de penitentiare administratie. Ze moeten het charter van het Moslimexecutief onderschrijven en er een theologisch examen afleggen. Ze worden gescreend door de Veiligheid van de Staat om een veiligheidsmachtiging binnen de gevangenis te krijgen. Hetzelfde geldt voor de negen islamconsulenten die boven op diegenen die ik net heb vermeld, vrijwillig in de gevangenis hulp verlenen. Het is heel belangrijk dat er voldoende islamconsulenten zijn, precies omdat een regelmatige, geregelde, wekelijkse organisatie van de eredienst verhindert dat bepaalde radicalen zich tot imam uitroepen en een officiële cultus organiseren.

In het raam van het Justitieplan dat ik deze commissie heb beloofd, zal ik hierop ingaan. Dat geldt niet alleen voor de islamconsulenten. Ik geloof dat de consulenten van de verschillende religieuze strekkingen en ook van de vrijzinnige strekking in onze gevangenen kleine wonderen doen.

Onlangs hebben zij de prijs gekregen van de Mensenrechtenliga als plaatsvervangers van de gestorvenen in de gevangenis en dat was een zeer rijk emotioneel moment dat in elk geval op zijn plaats was.

Wat de toekomst betreft, is het volgens mij belangrijk dat de islamconsulenten ook op een andere manier worden betrokken bij de deradicalisering dan enkel maar in de context van de individuele consultatie en het organiseren van de eredienst.

Met het opleiden van gevangenispersoneel is ook al in 2012 gestart. De doelstelling is om het observatiepotentieel van de penitentiare ambtenaren te verhogen om op die manier problemen tijdig te detecteren, maar ook om een aangepast, geïndividualiseerd en veilig detentie- en reclasseringstraject te kunnen uitwerken. De thematiek van radicalisering zal een vast onderdeel worden binnen de basisopleiding van het penitentiair personeel en gespecialiseerd personeel zal een meer doorgedreven opleiding krijgen.

Waarom wij vooral vernieuwend willen zijn is de plaatsing van de personen die tot radicalisering zouden kunnen uitnodigen of zeer sterk voor radicalisering vatbaar zijn. Op dit ogenblik gebeurt de plaatsing ad hoc en een beetje willekeurig. De bedoeling is om dat in de nabije toekomst te veranderen en te opteren voor een tweesporenbeleid en de geïntegreerden enerzijds maximaal te integreren op de gewone afdelingen en zij die geen risico vertegenwoordigen op die manier niet te confronteren met radicalen of zeer sterk voor radicalisering vatbare personen. Anderzijds zal tegen geïntegreerden die een ernstig risico betekenen op het vlak van radicalisering of die zich engageren in een gewapende strijd vanuit religieuze en/of ideologische motieven moeten opgetreden worden en zal voorzien worden in een gespecialiseerde omkadering. Die zal

niet zozeer bestaan in isolatie, maar vooral in concentratie van die mensen in bijzondere afdelingen van algemene detentiehuizen, eentje in het noorden en eentje in het zuiden van het land.

Indien noodzakelijk zal die specifieke behandeling worden aangevuld met veiligheidsmaatregelen, maar dat is niet het fundament van de aanpak.

Ik denk dat ik op die manier, zowel op het vlak van vorming als op het vlak van concentratie, voldoende heb aangeduid waaruit het aanvullen van de reeds bestaande radicaliseringsmaatregelen zal bestaan. Uiteraard zullen wij een nog meer doorgedreven en gestructureerde informatie-uitwisseling organiseren tussen de gevangenen, de politie en de veiligheids- en inlichtingendiensten. In het raam van het samenwerkingsakkoord met de Gemeenschappen zal dat nog nadrukkelijker moeten gebeuren met de preventiediensten op het lokale niveau.

Wat het internetgebruik van gedetineerden betreft, is internet in de gevangenen voorsnog verboden. Artikel 77 van de basiswet bepaalt dat gedetineerden het recht hebben op lectuur, zolang dat niet door de wet wordt verboden, en dat bepaalde lectuur alleen verboden mag worden indien dat strikt noodzakelijk is voor de orde en de veiligheid. Alleen wanneer het duidelijk gaat om geschriften die onwettelijk zijn, specifiek tot geweld oproepen, geweld verheerlijken enzovoort wordt er ingegrepen. Vanzelfsprekend bestaan daarop controles en is een nauwkeurig onderzoek op geregelde tijdstippen van de bibliotheken in onze gevangenen aangewezen.

Je peux encore dire quelques mots en français sur l'approche plus générale du radicalisme. Je reviendrai sur la question spécifique n° 1347 dans une autre réponse.

Comme je le disais, l'instrument est le Plan d'action Radicalisme (Plan R) adopté par le Comité ministériel du renseignement et de la sécurité en 2006. il concerne la détection du radicalisme et la prise de mesures concrètes vis-à-vis des personnes et groupes déjà radicalisés. C'est un bon instrument mais il doit être fortement développé et actualisé pour prendre en compte l'évolution récente. L'objectif est de coordonner l'activité de tous les services et de faire circuler l'information. Un Plan R révisé sera donc proposé prochainement au gouvernement.

La lutte contre le radicalisme implique une approche coordonnée au niveau fédéral et des entités fédérées. L'approche exclusivement sécuritaire ne suffit évidemment pas. Des mesures dans les secteurs de l'emploi, de l'enseignement, des affaires sociales, de l'aide à la jeunesse sont nécessaires. Les Communautés et les Régions y travaillent de plus en plus. Je vais lancer une concertation interministérielle avec le ministre de l'Intérieur pour associer nos collègues des entités fédérées et faciliter la coordination et l'échange d'informations entre les différents niveaux de pouvoir.

Je vais proposer une modification concernant les méthodes particulières de recherche. Il s'agira de permettre ces méthodes pour les infractions liées au terrorisme insérées dans le Code pénal par la loi du 18 février 2013: l'incitation, la formation et le recrutement au terrorisme.

Outre les mesures relatives aux prisons, la révision du Plan R, la concertation avec les entités fédérées et les méthodes particulières de recherche que vous avez abordées dans vos questions, vous m'avez aussi demandé quelles étaient les autres mesures prévues. Je peux vous indiquer que je compte encore avancer sur trois secteurs à court terme: l'incrimination du voyage à des fins terroristes, la mise en œuvre du mécanisme national existant de gel des avoirs et la transmission des informations judiciaires au ministre des Affaires étrangères, pour permettre le refus de délivrance ou le retrait de passeports des personnes liées au terrorisme. J'espère avoir ainsi répondu à la plupart de vos questions.

11.09 Hans Bonte (sp.a): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord.

Het verbaast mij dat er geen zicht is op het aantal moslimgelovigen, want dat is een van de eerste vragen die op de fiche staat bij internering. Het wordt dus blijkbaar wel geregistreerd, maar niet bijgehouden. Dat is een beetje raar.

Mijnheer de minister, ik heb drie opmerkingen.

Ten eerste, heb ik goed gehoord dat de beslissing tot uitbreiding van de moslimconsulenten erin bestaat dat het kader zal worden ingevuld, dat er beroep is aangetekend tegen het feit dat er 16,4 zijn en dat wij naar 18

gaan. Klopt dat?

11.10 Minister **Koen Geens**: Dat hebt u niet goed begrepen, mijnheer Bonte. Ik heb alleen gezegd, in mijn behoefte om zo correct mogelijk te antwoorden, dat 16,45 op 18 momenteel is ingevuld. Die 1,55 zijn momenteel vrijwillig aan het werk. Er is een beroep bij de minister van Begroting hangende.

Ik zal een uitbreiding van het kader voorstellen aan de regering in het licht van het plan van Justitie dat ik daarnet heb aangekondigd.

11.11 **Hans Bonte** (sp.a): De uitbreiding van dat kader moeten wij dus op langere termijn zien. Ik zal hierop later terugkomen wat de timing betreft.

Ten tweede — en spijtig genoeg spreek ik uit ervaring door mensen te zien vertrekken en terugkomen in afwachting van hun proces —, wij hebben effectief kunnen vaststellen dat er een radicaliseringstraject in de gevangenissen is afgelegd, dat mensen er ook zijn gerekruteerd. Ik geef een voorbeeld over de complexiteit hiervan. Er is net een minderjarige terug uit een instelling. De reactie van de instelling kwam er door onwetendheid. Men wist niet wat met die persoon te doen. Het gaat over iemand die geradicaliseerd is. Men heeft een jonge vrouw geïsoleerd. Men heeft een jonge vrouw aan haar lot overgelaten door de vrees voor intoxicatie van de andere residenten. Wel, ik kan u verzekeren dat het resultaat is dat zij daar nog veel radicaler is uitgekomen.

Ik bedoel maar dat het echt een delicaat probleem is en dat de aanpak van persoon tot persoon afhangt. Ik wil er dus voor waarschuwen om daarbij geen algemene visies te bepalen want dat kan zeer contraproductief zijn. Ik vind het bijzonder gevaarlijk dat er een soort analyse komt die bepaalt dat iemand potentieel zeer radicaal zou zijn. Als men die personen uitsluit, worden zij misschien nog radicaler. Ik zou dus zeer voorzichtig zijn met de methodologie.

Met mijn derde opmerking eindig ik waarmee ik begonnen ben. Begrijp mij niet verkeerd, maar u herhaalt wat ik de vorige minister van Justitie ook al heb horen zeggen, namelijk dat er zal worden gewerkt aan een betere informatiedoorstroming tussen Justitie, politiediensten, veiligheidsdiensten, enzovoort. Ik ga nu terug naar een vergadering waar Justitie ten aanzien van een teruggekeerde, geradicaliseerde persoon in afwachting van zijn proces, maatregelen of beslissingen oplegt, waarbij er geen enkele communicatie is en men geen enkele communicatie wenst te doen richting toezichthoudende politiediensten. Dat is de realiteit op het veld en dat is een compleet onverantwoorde houding die tot extra risico's leidt. Ik zal u morgen de details geven, maar dat is de situatie op het veld. Ik heb dat onder de aandacht van de vorige gebracht en ik doe dat nu opnieuw. Uw laatste punt zou helemaal vooraan moeten staan, zeker in de huidige acuut nerveuze periode. De gegevensuitwisseling tussen Justitie en de politiediensten moet worden georganiseerd.

11.12 **Koen Metsu** (N-VA): Mijnheer de minister, uw antwoord was heel duidelijk.

Ik heb nog wel een opmerking die interessant zou kunnen zijn voor het regeringsoverleg van volgende vrijdag. België heeft goede ervaringen met traumapsychologen. Ik denk bijvoorbeeld aan Erik de Soir die al werd ingezet om onze teruggekeerde militairen te helpen en te begeleiden bij hun re-integratie. Misschien is het geen dwaze piste om het team van moslimconsulenten nog te versterken met dergelijke traumapsychologen die zich dan mee kunnen ontfemen over de deradicalisering en de re-integratie.

Voor het overige kan ik u slechts danken voor uw antwoord.

11.13 **Veli Yüksel** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil de minister bedanken voor het uitgebreid antwoord. Ik meen dat uit het antwoord van de minister heel duidelijk de nood aan islamconsulenten blijkt. Als men de cijfers bekijkt — 18 consulenten voor 35 potentieel geradicaliseerde mensen —, blijkt duidelijk dat wij niet genoeg kunnen inzetten op die doelgroep. Wij moeten daarbij vermijden dat zelfverklaarde imams of consulenten die taken op zich nemen.

Mijnheer de minister, u zegt dat er voldoende consulenten moeten zijn. Ik neem aan dat u daaraan een invulling zult geven en dat die selectie op een professionele manier zal gebeuren.

Ik wil nog een aandachtspunt aanhalen. Bij de deradicalisering in de gevangenissen moeten wij ook voldoende aandacht hebben voor de sociale netwerken van de betrokkenen. Ik heb het dan vooral over de

familie. Wij moeten ook hen inschakelen. Het is goed dat het gevangenispersoneel wordt opgeleid, maar ik zou ook familie en vrienden willen meekrijgen in dit verhaal.

11.14 Sarah Smeyers (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Ik heb deze namiddag ook een vraag aan staatssecretaris Tommelein gesteld in verband met het toestaan aan bedrijven om werknemers, die een risico op terreur in zich houden, te controleren. Hij heeft gezegd wat u daarnet hebt gezegd, in casu dat we het wiel niet moeten heruitvinden. Dat klopt! Wij moeten niet in paniek allerlei nieuwe maatregelen bedenken, maar rustig bekijken welke wetgeving er nu reeds bestaat en ons de vraag stellen of wij deze niet kunnen aanscherpen of uitbreiden. Het wiel moet misschien niet opnieuw worden uitgevonden, maar misschien moeten de banden wel wat worden opgepompt.

Ik dacht eerst, net als de heer Bonte, dat u genoeg zou nemen met het volledig invullen van die 18 voltijdse equivalenten, het optrekken met 1,55 dus. Gelukkig kwam er echter een “maar” in uw uiteenzetting. Dat stelt ons gerust dat u tijdens het overleg met uw collega's een uitbreiding van die islamconsulenten zult bepleiten. Enig opzoekwerk heeft mij geleerd dat die islamconsulenten wel degelijk goed gescreeend worden. De Veiligheid van de Staat volgt dit van zeer nabij op. We mogen daar dus eigenlijk wel vertrouwen in hebben. Ik meen dat het mensen zijn die beter dan wij weten waar de grens ligt tussen het normale belijden van de islam en het extremisme. We hebben daar een goed gevoel bij. Ik meen dat dit de piste is die we moeten bewandelen, het uitbreiden van hun aantal.

Er was discussie over de vraag of we de extremisten best kunnen isoleren dan wel of we hen juist moeten groeperen en concentreren. Ik weet het eerlijk gezegd ook niet. Ik meen dat de ad-hocpiste eigenlijk de beste is. Mijnheer de minister, ik wil een suggestie doen, niet om oppositie te voeren want ik meen dat in heel dit verhaal de tegenstelling tussen oppositie en meerderheid en Parlement en regering terecht niet speelt, net zoals dat ook in Frankrijk niet het geval is. Het is eigenlijk een wij-zij-verhaal, wij tegen elke vorm van extremisme, in casu het moslimextremisme. Men moet echter ook durven evalueren. Nu kiest u voor concentratie maar dit moet heel strikt worden opgevolgd. Misschien moet men gewoon ad hoc, geval per geval, bekijken of isolatie dan wel concentratie nuttig is. We moeten hen op de hielen zitten.

11.15 Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, je voudrais rebondir sur ce que vient de dire Mme Smeyers. Je trouve que c'est important. Toute une série d'annonces ont été faites. Nous allons d'ailleurs attendre la concertation lors de la Conférence interministérielle Sécurité du 28 janvier. Le débriefing des décisions prises ou préparées à l'occasion de cette Conférence interministérielle sera certainement intéressant. Pas moins de quatre projets de loi ont été évoqués, ils auront certainement une importance en amont, ainsi que la révision du Plan R.

Il y a toute cette question des conseillers musulmans et du personnel socioculturel, en relation avec les Communautés, qui font un travail tout à fait remarquable en prison.

Mais la question centrale est celle qui vient d'être posée: faut-il prendre des mesures d'isolement, de concentration des détenus radicalisés? Dans ce cadre-là, il me semblerait important qu'au sein de la commission de la Justice, nous puissions, avec le ministre, bénéficier du témoignage des personnes aptes à répondre à cette question: dans le milieu pénitentiaire, quelle est la meilleure solution par rapport à un phénomène de radicalisation?

Vous avez cité le chiffre de 35 détenus; je suis étonnée: seulement 35? Je pensais que le phénomène était plus large. Il y a les personnes radicalisées au départ, celles qui le sont devenues et qui influencent leur entourage pénitentiaire. Peut-on véritablement dire qu'en isolant ces 35 détenus, le problème est réglé et le phénomène inexistant? Ou est-ce plus compliqué que cela? Il me semble que cela doit être beaucoup plus compliqué.

Monsieur le président, je vous engage à ce que nous puissions mener ce travail en collaboration avec le ministre de la Justice, afin de bien comprendre quelles seraient les meilleures réponses selon les acteurs du monde pénitentiaire. Ce n'est pas la première fois que cela se ferait.

Nous avons déjà dit que pour d'autres types de détenus, les mélanger avec des criminels 'habituels' est un non-sens et qu'il faudrait peut-être adapter le système pénitentiaire. Ici aussi, il est question d'adapter le système pénitentiaire à un phénomène de radicalisation. Comme le faire? Je crois que c'est une discussion de fond qui mérite certainement d'être élargie dans cette commission.

Le **président**: Je note avec intérêt votre proposition qui me paraît particulièrement utile. Merci beaucoup.

11.16 Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Voor de opsporingsmethodes zal ik nog even geduld uitoefenen.

Wat mij in uw antwoord wel frappeert, is dat het heel moeilijk blijft om binnen het gevangeniswezen aan de juiste cijfers te geraken. Meten is nochtans altijd weten. Het wordt in het huidige tijdperk dan ook hoogtijd dat de cijfers eindelijk goed worden bijgehouden en dat goed wordt opgemeten wie in de gevangenissen zit. Dat is niet onbelangrijk, vooral omdat dan kan worden opgetreden en maatregelen kunnen worden genomen.

Om de deradicalisering ook binnen de gevangenis aan te pakken, wil ik heel concreet de suggestie doen eens in Duitsland te gaan kijken, waar er een behoorlijk succesvol programma bestaat, dat weliswaar op jongeren is gericht. Het werkt er echter.

Misschien is het zinvol dat wij bij het treffen van maatregelen ook eens nagaan op welke manier het buitenland een en ander doet. Wij hoeven het warm water niet opnieuw uit te vinden, wanneer het elders al werkt. Misschien kan dat ook voor ons een oplossing zijn.

Wanneer alle maatregelen er zijn, kan misschien eindelijk ook preventief eens iets gebeuren en kunnen wij bepaalde zaken in de toekomst misschien wel vermijden.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

12 Question de Mme Laurette Onkelinx au ministre de la Justice sur "les budgets de la Sûreté de l'État et la lutte contre l'intégrisme et le terrorisme" (n° 1347)

12 Vraag van mevrouw Laurette Onkelinx aan de minister van Justitie over "de budgetten van de Veiligheid van de Staat en de strijd tegen fundamentalisme en terrorisme" (nr. 1347)

12.01 Laurette Onkelinx (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, nous avons vu, lors des événements qui ont ensanglanté la France, qu'une des grandes questions qu'il fallait se poser était celle des moyens budgétaires et d'action des services de renseignement et des organes chargés de surveiller les personnes potentiellement dangereuses.

À cet égard, la Sûreté de l'État et les services de sécurité militaire revêtent une importance primordiale, tant dans le suivi de personnes problématiques que dans la surveillance d'écrits, de pamphlets ou de sites que l'on peut trouver sur internet.

Je crois sincèrement que l'on pourra élaborer tous les projets de loi que l'on voudra, mais tant que les services de renseignement ne seront pas suffisamment efficaces, on se contentera de réagir à l'événement au lieu de l'empêcher. Nous savons que ces services ne sont pas suffisamment fournis. Ils éprouvent, par exemple, des difficultés majeures à assurer l'ensemble des traductions ou à examiner les sites internet. Or le gouvernement a prévu, dans son travail budgétaire, de raboter le budget de la Sûreté de l'État et de l'OCAM.

Dans ce cadre-là, en fonction de ce qu'il s'est passé et des leçons que nous pouvons tirer des événements français, nous pouvons nous demander s'il n'est pas nécessaire d'introduire des exceptions afin que nos services de police, mais aussi de renseignement, soient suffisamment outillés pour affronter un phénomène qui se modernise jour après jour en usant de techniques de plus en plus redoutables. Pour contrer cette menace, nos services doivent devenir des partenaires fiables.

Comment faire? Estimez-vous que la Sûreté de l'État, l'OCAM et le service de renseignement de l'armée disposent de suffisamment de moyens? Doivent-ils s'en contenter ou réviser leurs modes d'action? Des discussions sont-elles prévues avec ces services? Cela me paraît essentiel si nous voulons être efficaces dans la lutte contre le terrorisme, si nous ne voulons pas faire d'actions d'éclat mais des actions de fond avec des services qui doivent démontrer leur efficacité.

12.02 Koen Geens, ministre: Madame Onkelinx, je suis quelque peu confus en raison du fait que la question était jointe à d'autres dans l'ordre du jour. Certes, j'y répondrai mais peut-être pas de façon aussi détaillée que vous l'auriez souhaité.

L'atout de la Sûreté de l'État réside dans l'expérience du service en ce qui concerne les matières d'extrémisme et de terrorisme. Cette expérience a été accumulée pendant des décennies de travail sur ces matières. La Sûreté dispose de bonnes sources humaines, un atout principal dans la lutte contre l'extrémisme et le terrorisme et peut livrer, depuis quelques années, un travail plus approfondi grâce aux méthodes BIM.

Les défis et les manques se rejoignent. Comme d'autres services de renseignement dans le monde, la Sûreté est confrontée à une recrudescence de l'extrémisme et du terrorisme international tandis que les moyens à disposition du service n'ont pas connu la même évolution.

Comme je l'ai déjà annoncé lors de la séance plénière de jeudi dernier, nous avons décidé de ne pas économiser sur les moyens financiers et en personnel de la Sûreté en ce qui concerne la lutte contre le terrorisme. Les réductions de personnel et de moyens au sein de la Sûreté ne seront donc pas exécutées de manière linéaire.

Quant à la collaboration internationale à court terme pour l'échange et le partage d'informations entre partenaires européens, la priorité principale touchant à mes compétences et à celles du ministre de l'Intérieur, les deux instruments clés sont la transmission d'informations Europol afin de permettre l'analyse d'infos en provenance de tous les États membres et d'aider en retour les enquêtes nationales – la Belgique transmet nombre d'informations, mais ce n'est pas le cas partout – et l'alimentation du système d'information Schengen. Cela suppose aussi une consultation du système aux frontières extérieures, ce que nous avons proposé au niveau européen.

12.03 Laurette Onkelinx (PS): Je reviendrai évidemment sur le sujet, parce que ce que vous dites ne me semble pas conforme à la réalité. Vous ne pouvez pas isoler l'activité "terrorisme" au niveau d'un service comme la Sûreté de l'État. Lorsque vous réalisez des économies en matière d'informatique ou de personnel extérieur, cela a nécessairement des répercussions sur les activités "terrorisme" de la Sûreté. Lorsque les moyens financiers sont diminués, notamment pour vos sources, cela a une implication sur les activités "terrorisme" de la Sûreté.

Vous aviez imaginé, monsieur le président, de joindre des questions qui, comme vous le voyez, n'avaient rien à voir l'une avec l'autre.

Je crois qu'il faudra revenir sur le sujet. Je pense qu'au contraire, nos services de renseignement doivent être soutenus davantage qu'à l'heure actuelle. Il conviendrait peut-être d'effectuer un travail de comparaison avec ce que font des organismes frères dans des pays comparables au niveau européen, et de réévaluer les nécessités, que ce soit au niveau budgétaire ou au niveau des performances d'action de la Sûreté de l'État.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: Certaines questions sont transformées en questions écrites, d'autres sont reportées.

La réunion publique de commission est levée à 17.35 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 17.35 uur.